

Pomen žrtve

V mišljenju modernega človeka, vzetega na splošno, ni več mesta za tisto, kar označuje beseda požrtvovalnost; zdi se mu nesmiselno, da bi doprinal žrtve za kak ideal. Celo besedo požrtvovalnost srečujemo vedno bolj poredko, tako v tisku kot v živem govoru. Postala je nemoderna, neaktualna, drži se je že pridih starinskosti. Beseda žrtev pa pomeni povprečnemu človeku naših dni samo še nekaj, kar spominja na starodavne obrede. Niti na misel mu ne pride, da bi se mogla nanašati tudi nanj. Današnji človek pozna le zahteve in pravice. Ne prestanto demonstrira zanje, venomer jih podarja, stalno pazi na vsako priložnost, da jih uveljavi. Ljudem, ki imajo ideale, se posmehuje, in če doprinašajo zanje žrtve, se mu zde vsaj čudaki, če ne norci. Doprinašati žrtve — to ne spada v njegove nazore o življenju. Življenje mu pomeni uživanje. Privoščiti si vse, kar mu lahko življenje nudi — to je njegovo geslo.

Praznik Velike noči nas opozarja na zgrešenost takega mišljenja in na pomen žrtve. Le z žrtvami je mogoče doseči velike cilje, in tudi tisti, ki danes oznanjajo moderno filozofijo uživanja, uživajo v bistvu le tisto, za kar so doprinašale žrtve generacije pred njimi, pa naj je to svoboda, socialne pravice, narodna enakopravnost ali materialne dobrine, ki jih omogoča moderna tehnika. Vse to je bilo izbojevano in pridobljeno z življenji in trpljenjem nešteti ljudi.

Velika noč pomeni praznik poveličanja žrtve, praznik njenega pomena, in predvsem praznik največje in najdragocenejše žrtve vseh časov, ki jo je doprinesel božji sin Jezus Kristus. Z njo je namreč odrešil človeški rod in nam razkril večnostni smisel našega življenja.

Velika noč ni le simbol, ampak ima tudi za nas moderne ljudi zelo realen pomen. Razkriva nam pravo bistvo življenja, ki ni le uživanje, in pravo bistvo in smisel smrti, ki ni le konec enega, ampak začetek drugega, večnega življenja. Brez tega smisla, brez vere v večnostni smisel življenja in v pomen Kristusove žrtve, ki nas je odrešila za večnost, bi se človeški rod še danes obupno spraševal po smislu življenja in smrti. Kristusovo trpljenje in smrt sta poplemenitila vse človeško trpljenje in žrtve ter jim dala pomen in smisel. Od nas je odvisno, da ta pomen Kristusove žrtve razumemo. In če jo bomo razumeli ter sprejeli v svojo zavest, nam bo lahko pri srcu, rade volje bomo doprinali svoje žrtve za velike cilje, od katerih vsak pomeni odrešenje iz kake mizerije in stiske človeškega rodu ali našega ljudstva, ter bomo potolaženi in s srečno vero v duši veselo praznovali Veliko noč.

Pomlad na Katinari pri Trstu

f.to Magajna

***Vešele velikonočne praznike želita
vsem našim bravcem***

Uredništvo in uprava „Novega lista“

RADIO TRST A

• NEDELJA, 14. aprila, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Velikonočni čudež«. Napisal Zdravko Ocvirk; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.30 Nadaljevanje glasbe po željah; 14.30 Nedeljski vestnik; 14.45 Popevke za nedeljski popoldan; 15.30 »Ovčar Marko«. Ljudska igra v štirih dejanjih po povesti Janeza Jalna napisal Jože Peterlin; 17.35 Prijatelji zborovskega petja; 18.00 Koncert v miniaturo; 18.30 Fran Saleški Finžgar: »Pirhi«, odlomek; 19.00 »Ta stara velikonočna pejsen«; 20.30 Sedem dni v svetu; 20.30 Iz slovenske folklore: Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico aprila«; 21.26 Popevke sanremskih festivalov; 22.00 Sodobna glasba

• PONEDELJEK, 15. aprila, ob: 10.00 Slovenske velikonočne pesmi; 10.30 Simfonični koncert orkestra Glasbene Matice iz Trsta. Vodi Oskar Kjuder. Sodeluje violinist Dejan Bravničar. Ubald Vrabec: Fughetta za godalni orkester; 12.10 Pomenek s poslušavkami; 14.45 Prikljubljene melodije; 16.00 Janez Krstnik Novak: Figaro, glasba za komedijo »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Orkester Ljubljanske Radiotelevizije vodi Jakob Cipci. Solisti: sopranistki Dragica Carman in Ileana Bratuš-Kacjan; mezosopranistka Nada Sevšek; tenorista Mitja Gregorač in Ljubko Kobal; basist Friderik Lupša; 17.00 Zecchino d'oro 1968; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.30 Revija zborov prosvetne zveze v Trstu; 18.20 Iz Saint-Saënsovega Respighijevega opusa; 19.20 »Velikonočna lirika«, pripravila Lojzka Lombar; 20.50 Pripovedniki naše dežele: Vinko Beličič: »Vstajenje«; 21.30 Pol ure popevk; 22.30 Slovenski solisti.

• TOREK, 16. aprila, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Iz slovenske folklore; 17.20 Slovensčina za Slovence; 17.40 Zgodovina prve svetovne vojne; 18.30 Koncertisti naše dežele; 19.10 Plošče za vas quiz oddaja; 20.35 Nikolaj Rimsky-Korsakov: »Dekle iz Pskova«, lirski drama.

• SREDA, 17. aprila, ob: 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Andrej Smrekar«; 17.20 Odvetnik za vsakogar; 17.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 19.10 Zdravniška posvetovalnica; 20.35 Simfonični koncert. V odmoru približno ob 21: Za vašo knjižno polico.

• ČETRTEK, 18. aprila, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Ruska revolucija po petdesetih letih: »Heretiki in veliki procesi« (Peter Reddaway); 17.20 Marija Kacin; Giacomo Leopardi; 18.30 Sodobni italijanski skladatelji; 19.10 Pisani balončki; 20.35 »Ženitev«. Komedija v dveh delih, napisal N. Vas. Gogoli, prevedel Josip Vidmar. Režira Jože Peterlin; 22.25 Skladbe davnih dob.

• PETEK, 19. aprila, ob: 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Gospodinja namočena; 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 18.00 Beri, beri rožmarin zeleni, ljudski pevci in pesmi; 18.30 Koncert; 19.00 Anton Ingolič: »Oranžja«; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Komorne skladbe.

• SOBOTA, 20. aprila, ob: 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Iz starih časov; 13.30 Semenj plošč; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Avtoradijo — oddaja za avtomobiliste; 16.10 Pregled slovenske dramatike. Pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.50 Revija zborov Slovenske prosvetne zveze v Trstu; 18.30 Veliki mojstri jazz: Jay Jay Johnson in Kai Windig; 19.30 Družinski obzornik; 19.30 Sestanek s »Fansi«... srečanja z ljubitelji lahke glasbe; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 Tri in ena — sobotni variete; 21.20 Vabilo na ples; 22.40 Za prijeten konec tedna.

TEDENSKI KOLEDARČEK

14. aprila, nedelja: Velika noč
15. aprila, ponedeljek: Velikonočni poned.
16. aprila, torek: Boža, Benedikt
17. aprila, sreda: Rudolf, Rusalka
18. aprila, četrtek: Konrad, Apolonij
19. aprila, petek: Ema, Jelka
20. aprila, sobota: Božidar, Teodor

„Stvar dobro napreduje“

Predsednik Johnson je v ponedeljek naznanil na tiskovni konferenci v Beli hiši, da je Severni Vietnam uradno pristal na pogajanja z Američani. Johnson je dejal, da je prejel iz Hanoja tako sporočilo kot odgovor na ameriško sporočilo od 3. aprila, v katerem je ameriška vlada predlagala, da bi se pogajanja čimprej začela v Ženevi. »Napravili smo korake, da bi obvestili naše zaveznike,« je nadaljeval Johnson. »Skušali se bomo čimprej sporazumeti o času in kraju pogajanj.«

Vendar se je tudi že pojavila prva težava. Američani bi radi, da bi se vodili mirovni pogovori v Ženevi, Severnovietnamci pa predlagajo Phnom Penh v Kambodži. Vendar so vsi mnenja, da taka vprašanja postranskega pomena ne bodo mogla resno ovirati pogajanj. Nasprotno, splošno mnenje v washingtonskih političnih in diplomatskih krogih je, da stvar dobro napreduje. Johnson je odredil — četudi tega ni uradno proglasil — da naj se še bolj omeji bombardiranje Severnega Vietnama. Ame-

narodnih časninarskih krogih, zlasti v Washingtonu, veliko ugibljejo o tem, v čem drugem naj bi bila severnovietnamska mirovna protipoteza. Nekateri menijo, da se je vlada v Hanoju obvezala, da za zdaj ne bo začela kakih velikih vojaških operacij, ali pa da je obstajala protipoteza v tem, da je Severni Vietnam pristal na pogajanja.

Naj bo, kakor hoče — glavno je, da bo prišlo do pogajanj in da bo vietnamsko ljudstvo končno rešeno grozot te vojne, svet pa more, ki je gnjavila in zastrupljala vse mednarodne odnose. Lepšega velikonočnega pirha, kot ga pomenijo te dobre novice iz Hanoja in Washingtona, si svet za to Veliko noč res ni mogel želeli.

—0—

Novice po svetu

Dosedanji poljski predsednik Edvard Ochab je odstopil. Svojo ostavko je utemeljil, češ da je slabega zdravja. Njegov naslednik bo verjetno Marjan Spychalski, ki je znan kot ožji prijatelj Vladislava Gomułka, s katerim je bil za časa stalinizma več let v zaporu.

Za poveljnika ameriških vojaških sil v Vietnamu je bil imenovan general Abrams. Dosedanji poveljnik, general Westmoreland bo s 1. julijem postal poveljnik generalnega stana vse ameriške vojske.

Novi češkoslovaški zunanji minister Hájek je v nekem intervjuju izjavil, da si bo nova češkoslovaška vlada prizadevala, da bo igrala bolj vplivno vlogo v Evropi, čeprav bo ostala v sklopu držav Varšavskega vojaškega pakta.

Med neredi, ki so nastali v ZDA po nasilni smrti Martina Luthra Kinga, je zgubilo življenje skupno 39 ljudi, škoda pa znaša več milijonov dolarjev.

Pogreb Martina Luthra Kinga

»Nekoristne žrtve ne obstojajo...: morda Martin Luther King v trinajstih letih bojov, žrtev in uspehov ni toliko dosegel za svoje ljudstvo, kolikor je dosegel s svojo smrtjo,« je zapisal neki časninar v svojem poročilu o pogrebu črnškega voditelja Martina Luthra Kinga, ki so ga v torek slovesno pokopali v Atlanti, v državi Georgia, na pokopališču nekdanjih sužnjevi, kar je imelo simbolni pomen. Tudi pogreb sam je imel simbolni značaj. Krsta je bila na kmečkem vozu, v katerega sta bili vpreženi dve muli. Tako pokopavajo svoje mrtve revni črnici na plantažah. S tem so hoteli poudariti, da je dal Martin Luther King svoje življenje ne le za pravice črncev na splošno, ampak predvsem za pravice najrevnejših med njimi.

Pogreba se je udeležilo okrog 150.000 ljudi, tako da je pomenil tudi veličastno manifestacijo protirasizma. Med pogrebci je bilo tudi mnogo belcev, med njimi podpredsednik Humphrey kot zastopnik predsednika Johnsona, senator Robert Kennedy z ženo, Jacqueline Kennedy, senator Eugene Mc Carthy, Richard Nixon, guverner New Yorka Rockefeller in župan New Yorka Lindsay. Italijo je zastopal veleposlanik Ortona. Ni se pa hotel udeležiti po-

greba guverner Georgije Maddox, ki je bil vedno nasprotnik črncev. Rekel je, da »je imel druga opravila«.

Med pogrebom so predvajali preko zvočnikov trak, na katerega je bil posnet zadnji govor mrtvega črnškega voditelja. Iz njega je bilo jasno razbrati, da je slutil svojo smrt, saj govori celo o svojem pogrebu. V njem se je označil za »veliki boben pravičnosti«.

Med pogrebom so prepevali črnici svoje stare duhovne pesmi, »spirituals«, in pesmi svojega boja za enakopravnost. Do incidentov ni prišlo. Pač pa so izbruhnili prejšnje dni, takoj ko se je razvedelo o Kingovem umoru, hudi črnški nemiri v Washingtonu, Detroitu in drugje, in oblasti se boje, da se bodo še ponovili, tam in drugje.

Kingovega morilca, ki je ubil črnškega voditelja zahrbtno, iz zasede, še vedno niso prijeli. In dvomljivo je tudi, da ga glede na rasistično razpoloženje v Memphisu, kraju umora, sploh zares iščejo.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

PRED BLIŽNJIMI VOLITVAMI

Dne 19. in 26. maja bodo zamejski Slovenci — kot tudi seveda ostali državljani dežele Furlanije-Juljske krajine — poklicani k volilnim žaram, da se poslužijo ene temeljnih državljskih pravic in hkrati izpolnijo eno najbolj važnih državljskih dolžnosti, to je, da s svojim glasom prispevajo k izvolitvi novega rimskega parlamenta in novega deželne zbor. Mislimo, da ni treba posebej poudarjati pomembnosti obeh bližnjih dogodkov, saj vsak, še tako preprost človek razume in se zaveda, da predstavljajo državnozbornske in deželne volitve mejnik v politični zgodovini države in dežele, ker se ob tej priložnosti obnavljata zakonodajna zbornica, ki hkrati dajeja splošne politične smernice osrednji in deželni vladi in nad njima izvajata politično nadzorstvo.

Čeprav manjka do volitev še dober mesec, imamo vsak dan priložnost ugotoviti, da je volilni mehanizem že v polnem teku in da imajo volivci — kar se tiče državnozbornskih volitev — pred seboj že jasno sliko, strank, list in kandidatov, ki se potegujejo za njihov glas, za njihovo zaupanje.

Kot slovenski list nas seveda predvsem zanima, kako se bodo ob teh volitvah odločevali slovenski volivci na Tržaškem, Goriškem, v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini, to je povsod, koder prebivajo Slovenci v Italiji.

Se pred tem moramo ugotoviti, da je ozemlje, na katerem prebiva naš živelj, razdeljeno na toliko volilnih okrožij (to velja tako za državnozbornske kot deželne volitve), da je izvolitev slovenskih predstavnikov zelo otežkočena in — kar zadeva predstavnike v rimskem parlamentu — dejansko nemogoča. Iz tega izhaja, da smo Slovenci v Italiji, v primeri s svojimi italijanskimi sodržavljani, v diskriminiranem položaju, ker nam ni omogočena izvolitev svojega zastopnika v osrednjem zakonodajnem zboru, kar je gotovo huda hiba italijanske demokracije.

Prav na to hibo, na to hudo pomanjkljivost obstoječega demokratičnega pravnega reda je Slovenska skupnost na Tržaškem hotela — če se ne motimo — opozoriti našo in italijansko javnost, ko je sklenila nastopiti na državnozbornskih volitvah s svojo listo. Njena prisotnost v volilnem boju, glasovi, ki bodo oddani tej listi, bodo pomenili resen opomin, da je treba ta izrazito politični problem, ki pa zadeva bistvo demokracije, kot je pravica do političnega predstavnštva, končno rešiti in pravično urediti. Da ta problem obstaja in da so se

motili tisti, ki so svoj čas mislili ali trdili, da ga je mogoče rešiti z vključitvijo slovenskih kandidatov na liste vsedravnih italijanskih strank, nam jasno dokazuje prav sestava zadnjih volilnih list KPI in PSU, katerih slovenski kandidati nimajo nobene možnosti za uspeh in zato predstavljajo le vabo za slovenske volivce ter hote ali nehote odvrtaajo ali vsaj šibijo pozornost naše in italijanske javnosti od enega osrednjih zamejskih problemov, to je potreba, da se zamejskim Slovencem tudi formalno-pravno omogoči izvolitev lastnega predstavnštva v rimskem parlamentu. Prav tako se čudimo in kratkomalo ne razumemo, kako da vodstvo goriške SDZ niti tokrat — in zlasti še tokrat — ni razumelo izredne politične važnosti samostojnega slovenskega nastopa na državnozbornskih volitvah, kar je imelo med drugim za posledico, da je samostojni nastop na Tržaškem okrnjen, ker zaradi volilnega zakona ni bilo mogoče predložiti slovenskih kandidatov za senat.

Nekoliko drugačen, na srečo boljši, je položaj zamejskih Slovencev glede na deželne volitve. Kljub raznim težavam, ki izhajajo predvsem iz dejstva, da je ozemlje, naseljeno s Slovenci, razdeljeno na štiri volilna okrožja, obstaja tu možnost, da si Slovenci izvolimo lastno predstavnštvo v deželnem zboru. Delovanje deželne zbornice v prvi zakonodajni dobi je — vsaj tako mislimo — neovržno dokazalo, kako so daljnovidno in politično modro ravnali tisti slovenski volivci na Tržaškem in Goriškem, ki so pred 4 leti zaupali svoj glas listi Slovenske skupnosti. Slovenska zamejska problematika je namreč predvsem po zaslugi predstavnika Slov. skupnosti dobila v deželnem zboru tiste politične dimenzije, ki ustrezajo njeni stvarnosti, postala predmet širokih in temeljnih razprav, ki so povzročile, da so se pojmi razčistili, da je prišlo do važnih načelnih ugotovitev, da so se postavili temelji, na katerih bo lahko novi deželni zbor dalje gradil in usmerjal razvoj tudi našega slovenskega prebivalstva.

Res je — in to moramo ponovno glasno poudariti — da je bil prehod od besed do dejanj, od načelnih ugotovitev in priznanj do praktičnega izvajanja odločno prepočaten in za mnoga vprašanja celo ničten, vendar je treba priznati, da je bilo s slovenske strani opravljeno važno, rekli bi celo pionirsko delo, ki ga je treba v drugi zakonodajni dobi vsekakor nadaljevati, poglobiti, razširiti, in sicer z novim elanom, s še večjo angažiranostjo, z novimi prijemi.

Poleg starih nerešenih problemov se pred Slov. skupnost in njeno izvoljeno predstavnštvo postavljajo danes nova važna vprašanja, ki jih poraja moderna družba. Slovenska narodna skupnost v Italiji je — kot je bilo pred dnevi pravilno poudarjeno — živ organizem in je zato naloga njenih političnih predstavnikov, zlasti njenih izvoljenih zastopnikov, da rast in razvoj tega živega organizma spremljajo, vsklajajo in usmerjajo.

Vse to je mogoče opravljati tudi in predvsem v okviru deželne zbornice in vseh njegovih organov. Zato je tako potrebna, rekli bi nenadomestljiva prisotnost močnega predstavnštva Slov. skupnosti v novem deželnem svetu, kar bo mogoče, če bodo slovenski volivci dne 26. maja v čimvečjem številu zaupali svoj glas slovenski listi in njim slovenskim kandidatom.

Energetske rezerve Slovenije so v uranu

Skupina slovenskih strokovnjakov je izdelala za »Poslovno združenje za energetiko SR Slovenije« osnutek programa za razvoj energetike v Sloveniji do leta 1980. To je v zvezi s prizadevanjem po boljši medsebojni povezanosti in s tem večji učinkovitosti slovenskih elektrarn.

Iz tega osnutka programa je razvidno, da znašajo energetske rezerve Slovenije na premoğu (verjetne) samo 550 milijonov ton, od tega 330 milijonov ton v lignitu. Na Slovenijo odpade le 5% rezerv premoga v vsej Jugoslaviji, vendar pa daje zdaj Slovenija četrtno vse jugoslovanske proizvodnje premoga, kar pomeni, da se njene rezerve nesorazmerno hitro manjšajo. Vendar se bo — tako je vsaj v načrtih — delež Slovenije v jugoslovanski proizvodnji premoga do leta 1980 zmanjšal na 10%.

Energetske rezerve Slovenije v nafti in plinu so precej majhne in skoro že izčrpane. Tudi vodni energetske viri so v Slove-

niji že precej izkoriščeni. Slovenija proizvaja eno četrtno vse električne sile v Jugoslaviji, ki prihaja iz vodnih elektrarn. Ves hidroenergetski potencial Slovenije znaša 7,3 milijarde kWh in vodne sile v Sloveniji so izkoriščene že 45-odstotno.

Precejšnje pa so v Sloveniji energetske rezerve za proizvodnjo jedrske pogonske sile. Na osnovi geoloških raziskovanj, ki so bila opravljena do leta 1966, znašajo zaloge uranove rude v Sloveniji okrog 3,200.000 ton. Te zaloge bodo omogočile, da se bo Slovenija v bodočnosti oskrbovala z električno silo iz atomskih elektrarn. Seveda pa je odvisno od njenega splošnega gospodarskega in tehničnega potenciala ter znanstvene ravni, kdaj bo začela graditi atomske elektrarne.

Rudnik uranove rude že odpirajo v Gorinji vasi. Te dni si je ogledal pripravljala dela tudi predsednik izvršnega sveta SR Slovenije, Stane Kavčič.

Tržaškega

Blagoslovitev deželne zastave

Goriški nadškof msgr. Cocolin je v nedeljo, 7. t. m., blagoslovil v starodavni oglejski baziliki zastavo avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine. Ob tej priložnosti so prišli v Oglej predsednik vlade Moro, predsednik deželne vlade Berzanti, številni župani iz dežele Furlanije-Juljske krajine, predsedniki štirih pokrajin ter mnogi povabljeni gostje.

Po maši, ki jo je daroval goriški nadškof, je bila blagoslovitev deželne zastave (modro polje, na katerem je zlat orol, ki z razprostrtimi perutmi drži v svojih krempljih zlato krono).

Po opravljenem obredu je v baziliki spregovoril nadškof Cocolin, ki je med drugim poudaril nekdanjo vlogo Ogleja kot pomembnega krščanskega in hkrati civilizacijskega središča, kjer so se stikali različni narodi in kulture. Na to slavno preteklost naj se opira — je poudaril msgr. Cocolin

Barkovlje:

SMRT VZORNE SLOVENKE

V ponedeljek 8. t. m. smo spremili k večnemu počitku na barkovljansko pokopališče Marijo Pertotovo r. Čok, po domače »Kraljevo mamo«. Pokojnica, ki je umrla v 87. letu starosti, je bila zelo priljubljena, ne samo med Barkovljani, temveč med vsemi, ki so jo poznali. Bila je zelo blagega in vedrega značaja ter plemenitega srca.

V svojih mladih letih je bila zelo aktivna na kulturnem področju. Udejstvovala se je tudi v dramskem društvu v Narodnem domu. Rada se je spominjala, kako je nekoč prisostvoval neki prireditvi v Narodnem domu tudi Simon Gregorčič in ji je po predstavi čestital za uspešno izvedeno deklamacijo.

Ko se je poročila, pa se je Marija Pertotova odpovedala prosvetnemu delovanju, da se je lahko vsa posvetila družini. Šest otrok ji je razveseljevalo zakon in življenje. Ker moževa plača ni zadostovala, je morala garati večkrat tudi v noč, da je svoje otroke lahko preživljala.

Bila je pravi vzor skrbne družinske matere in dobrega človeka; vsakomur je pomagala, če je le mogla. Veliko je pretrpela v svojem življenju; svojo potrpežljivost in vernost pa je morda najbolj pokazala v svoji dolgi bolezni, ki jo je neusmiljeno priklenila na posteljo in ji po kapljicah jemala življenje.

Bila pa je tudi vzorna slovenska mati, saj je svojih šest otrok vzgojila v slovenskem duhu; vzgajala jih je v delavnosti in v srčni dobroti. Poleg svojih otrok pa je potem učila in vzgojila še celo vrsto vnukov.

Ko bi imeli zamejski Slovenci mnogo takih mater, bi nam bila prihranjena marsikakšna grenka ura, saj bi bile naše družine in šole polnejše otrok.

Bog nam daj še mnogo takih mater in žen, kot je bila pokojnica, da bi nam čuvala in krepile slovensko zavest in rast med zamejskimi Slovenci.

Š.

— tudi naša dežela pri svojem delovanju v korist obeh narodnosti, ki v njej živita.

Na trgu pred baziliko je nato najprej spregovoril oglejski župan Andrian, nato predsednik deželne vlade Berzanti, ki je naredil nekakšen obračun o opravljenem delu deželnega sveta v prvi zakonodajni dobi. Zadnji je govoril predsednik Moro, ki je med drugim poudaril važnost deželnih avtonomij in obljubil pomoč ter razumevanje osrednje vlade za probleme naše dežele. Na koncu je izročil novo zastavo predsedniku deželne vlade Berzantiju.

—0—

11 LIST ZA POSLANSKO ZBORNICO

Osrednji okrožni volilni urad je te dni zaključil pregled kandidatnih list za državnozbornske volitve in jih vse potrdil, kar pomeni, da ni našel nobene nerednosti. Tako bo na glasovnici za volitve v poslansko zbornico enajst volilnih znakov, in sicer po temle vrstnem redu: KPI, MSI, PRI, KD, PLI, PSIUP, PSI-PSDI, Nuova Repubblica, Tržaški neodvisneži (znak planika), Slovenska skupnost in PDIUM. Na glasovnici za volitve v senat bo manj volilnih znakov, ker tu kandidirajo kandidati le večjih strank.

Deželne volitve 26. maja

Predvideva se, da bo 16. t. m. predsednik deželne vlade izdal odlok o razpisu deželnih volitev, ki bodo 26. maja, to je samo teden dni po državnozbornskih volitvah. Kandidatne liste se bodo vlagale do 26. t. m. V deželi Furlaniji-Juljski krajini je pet volilnih okrožij, in sicer Trst, Gorica, Videm, Tolmeč in Pordenone.

V tržaškem volilnem okrožju sme vsaka lista imeti največ 15 kandidatov, najmanjše predpisano število pa so trije kandidati. Volilni zakon namreč predvideva, da pride na 20 tisoč prebivalcev po 1 deželni svetovavec. Ker ima tržaško volilno okrožje nekaj nad 300 tisoč prebivalcev, sme vsaka lista imeti torej največ 15 kandidatov.

SMRT ODLOČNEGA ANTIFAŠISTA

V nedeljo, 7. t. m., so na tržaškem judovskem pokopališču položili v grob znane antifašističnega borca, občinskega svetovavca, dr. Bruna Pincherla, ki je umrl nekaj dni prej za levkemijo. Bilo mu je 65 let. Z njegovo takorekoč nenadno smrtjo — saj je nosilec kandidatne liste PSIUP za poslansko zbornico pri bližnjih volitvah — je Trst izgubil enega uglednih članov italijanske antifašistične intelektualne elite, velikega humanista in tudi razgledanega pisatelja.

Že v mladih letih se je vključil v protifašistično gibanje, bil preganjan, zaprt in konfiniran. Po vojni je bil v Trstu med ustanovitelji Ljudske zveze, ki se je nato vključila v It. socialistično stranko. Ob ustanovitvi vlade leve sredine se je odlo-

OBVESTILO

ZARADI DANAŠNJE POVEČANE IZDAJE PRIHODNJA ŠTEVILKA NOVEGA LISTA NE BO IZŠLA V ČETRTEK, 18. t. m., TEMVEČ V PETEK, 26. APRILA
Uprava

čil za stranko proletarskih socialistov (PSIUP), na listi katere je bil izvoljen v mestni svet.

Pokojnik je užival spoštovanje tudi pri svojih političnih nasprotnikih, znan pa je bil tudi kot prijatelj Slovencev, saj se je redno udeleževal kot govornik spominskih proslav za padlimi slovenskimi protifašističnimi borci.

Beneška Slovenija

Slenart:

NAS DAN

V nedeljo smo učakali res velik dan, kakor ga že dolgo nismo doživeli. V cerkvi Jezusovega srca smo gledali in poslušali Slovenski pasijon, ki so ga podajali sami mojstri, člani tržaškega Slovenskega gledališča.

O pripravah in težavah za ta nastop, ki nas je zopet povezal, po tolikih letih, z domačijsko kulturo, smo že poročali. Reči moramo samo, da sta bili udeležba in izvedba sijajna. Skoraj ganljivo je bilo opazovati skupine naših rojakov, ki so prihajali ure daleč izpod Matajurja, da slišijo v domačem jeziku največkratnejšo dramo v zgodovini in se spomnijo tudi na marsikateri prebriski pasijon, ki so ga prestali njih očetje ali še oni sami pod črno strahovlado. Danes je drugače. Demokratično razumevanje oblasti in pravilno razumljeno sožitje italijanskih, furlanskih in slovenskih sodržavljanov sta ustvarili drugačno ozračje, v katerem je možno kulturno življenje tudi Slovencev v videmski pokrajini, ki se dejansko nahajajo v takšnem položaju, kot da bi bili slovenski italijanski državljani tretje kategorije. V tem je tudi veliki pomen nedeljske prireditve

Poleg celotnega ansambla in vodstva Slovenskega gledališča zaslužijo vso pohvalo tudi vsi drugi sodelavci: župnik, ki je tolmačil pasijon; gospod, ki je povezoval; dekleta, ki so prodajala sporede; mojstrski orglavec med odmori; reditelji in vsi, ki so opravili kak težaški posel. Vsak je po svoje pripomogel, da nam bo ostala letošnja »ojčnica« trajno v spominu

GORISKI KANDIDATI

Tajništva političnih strank so že opravila predpisane posle z vlaganjem kandidatnih list za senatske in poslanske volitve. V četrtek zvečer je bilo predloženo v sodni pisarni ime zadnjega kandidata za senat.

Za senat kandidirajo sledeči Goričani: na listi Krščanske demokracije dosedanji senator Ettore Vallauri. Pri združenih socialistih odvetnik Franco Macoratti. Komunistični kandidat je Adelio Albarello, misinski odvetnik Boni, liberalni odvetnik Zucalli, republikanski pa dr. Manzini.

Kandidati goriške pokrajine za poslansko zbornico so pa: Dino Marocco iz Gradeža za demokristjane. Misini kandidirajo odvetnika Pascolija in Fonzarija iz Gorice ter odvetnika Bonija iz Tržiča. Komunistični kandidati so Silvino Poletto, Marija Selli in Giuseppe Fabbris, vsi iz Gorice. Liberalci so postavili na seznam odvetnika Majo iz Gorice in Claudia Corrada iz Tržiča. Proletarski socialisti Ferruccia Pizzula iz Gorice ter Cumpeto in Martinellija iz Tržiča; republikanci pa imajo Zubertija iz Gradeža in Casonatija iz San Canziana. Samo združeni socialisti so postavili na kandidatno listo enega Slovenca, sovodenjskega župana Jožefa Češčuta, poleg Lanfranca Zuccalija. Izvoljen bo seveda ta in ne Češčut.

Goriški Slovenci torej nimajo svoje liste in svojega kandidata, čeprav bi to bilo možno, ako bi goriška Slovenska demokratska zveza pristala na skupni nastop s Slovensko skupnostjo v Trstu. Goriški slovenski volivci se sprašujejo, kako da ni prišlo do tako potrebnega dogovora med obema skupinama. V tem slučaju bi se pokazali z

- Kranjska dolina

Speter:

POVZDIG TURIZMA

Prejšnji teden so se zbrali na špeterskem županstvu župani in turistični delavci iz Nadiških dolin pod vodstvom deželnega podpredsednika Giacomettija in predsednika pokrajinske turistične zveze.

Razpravljali so o razvoju turizma v Beneški Sloveniji in o finančnem sodelovanju dežele pri teh načrtih.

V razpravi so ugotovili, da so dani pogoji za razvoj turizma v treh primerih. Najprej je treba urediti panoramsko cesto s Stare gore v Dreko, o čemer smo že pisali v prejšnji številki. Drugo privlačno turistično okrožje je Nadiška dolina od Špetra navzgor z Landarsko jamo. Tu so že v teku potrebna dela v notranjosti jame, ki bodo končana že to poletje. Tretje pomembnejše turistično okrožje so snežna Matajurska pobočja. Dežela bo tukaj podprla zimski šport z dohodnimi cestami, smučarskimi vlečnicami in planinsko hišo pod vrhom Matajurga. Po teh razpravah javnogradbenega značaja so udeleženci zborovanja pripravili načrt za sporede turističnih prireditev v bližnjem poletju. Med drugimi bodo v juniju in avgustu šagre sv. Petra in sv. Roka; v Prapotnem peti vinski praznik; nadalje prazniki kostanja in domačih gubanc; kolesarske in motorne tekme; tekme za ribiče in fotografije narave.

Posebno nagradno tekmovanje bo razpisano za izboljšanje gostišč. Načrtov za dvig turizma, važnega vira dohodkov, je vse polno. Upajmo, da se bodo vsaj nekateri izmed njih uresničili.

glasovnico v roki za svoje može tudi volivci v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini.

Slovenski volivci v goriški in videmski pokrajini se bodo zopet cepili pri parlamentarnih volitvah na posamezne italijanske stranke, medtem ko imajo rojaki na Tržaškem svojo jasno slovensko kandidatno listo Slovenske skupnosti — četudi za zdaj morda še brez upa zmage. Po mnenju številnih volivcev na Goriškem bi se že morala končati anahronistična delitev opredeljenosti političnih skupin po mejah teritorijev, kot npr. Slov. skupnost na Tržaško, SDZ na Goriško. Saj se zdi že tako, kot da so določeni okrajji postali politični fevdi nekaterih oseb. Iz tega kaosa bo treba prodreti!

Za deželnozborske volitve bo končano vlaganje kandidatnih seznamov šele proti koncu meseca. Tudi tu nas še utegnejo čakati presenečenja.

Števerjan:

NOVE POBUDE

V naši občini so javne ceste, občinska razsvetljava in kar je podobnega, še kar dobro urejene. Občinska uprava si prizadeva, da izpolnjuje svojo dolžnost. Seveda ni še vse na mestu, kot bi moralo biti.

Cesta z Bukovja v Grojno kaže zopet rebra. Občina je stopila v stik z deželno upravo, da ji pomaga urediti še ta del naše edine krožne briške ceste. Razširiti pa je potreba tudi mostič čez Grojnico v spodnjem koncu, ki je danes že odločno preozek. S popravami bi pa bilo potrebno začeti kar brž. Če ne bo cesta »češenj in vina« za prvi pridelek vabila gostov v Brda, naj jih vsaj ob trgatvi. Občinski možje so menda vsi za to, da se da delom na tej cesti prednost pred drugimi.

Upanje je, da bo napeljana javna razsvetljava tudi v bolj oddaljene vasi vsaj do konca leta. Načrt je že izgotovljen. Ker se pa upa na deželno pomoč, ga mora odobriti še deželna uprava. Menda se bo to zgodilo vsaj do jeseni.

Omenjen naj bo še naš občinski otroški vrtec. Petintrideset malčkov je v njem in šolske sestre ga prav skrbno vodijo v veselje staršev in otrok. V redu je tudi splotje. Vendar ga bo občina nekoliko popravila, ker je dobila v ta namen po posredovanju podtajnika Ceccherinija 600 tisoč lir. Popravili bodo streho, prebarvali okna in izboljšali vodno napeljavo.

V načrtu je tudi ustanovitev občinske knjižnice. Pobudo je dalo vodstvo goriške državne knjižnice. Županstvo bo dalo na razpolago prostore v občinski hiši; vso opremo pa vladna organizacija podeželskih knjižnic. Knjige bodo dve tretjini slovenske. Njih izbor bodo predlagali književni strokovnjaki.

Sovodnje:

CESTA SKOZI VAS?

Dosti se govori in ugiblje, kod bo tekla nova avtomobilska cesta. Že lansko leto se je slišalo, da bo mogoče izpeljana kar preko srede Sovodenj, in sicer čez sedanje športno igrišče in mimo šole.

V tem primeru bi se spremenili marsikateri novi stavbni načrti. Prav tam, kjer bi bila izpeljana nova cestna trasa, bi se

Iz Goriške

morala zgraditi nova šolska stavba, potem še stanovanjska stavba in že po načrtu sprejeta občinska telovadna dvorana. Vse te stavbe bi morali prenesti na kak drug prostor. Pristojne oblasti in tudi državno cestno vodstvo niso občini v tem pogledu še ničesar sporočili.

Govori se tudi o novih industrijskih zasebnih podjetjih, ki bi rada postavila svoje obrate na sovodenjskih tleh. Industrializacija nekdanj kmečkih Sovodenj se bo kar naglo razvijala.

Tudi cesta od Devetakov na Vrh se bo menda kmalu asphaltirala. Ob njej se bo ustanovilo tudi cestno delovišče, čeprav nimamo v občini brezposelnih ljudi.

Rupa-Peč:

NEKAJ RAZMIŠLJANJ

O velikonočnem času je menda na mestu in pravilno, če se spomnimo poleg gospodarskih skrbi in težav tudi kakih duhovnih stvari. Kot otroci smo še uživali lepoto in srečo velikonočnih praznikov. Danes pa težko govorimo o podobni tihi sreči. Saj imamo v tej razburkani dobi premalo časa, da bi si nekoliko odpočili od dela in se duševno in kulturno poživili.

Če malo opazujemo svet in življenje okrog sebe, ugotovimo, da v naših krajih pada verska raven in tudi narodna zavest peša. Pa še marsikatero druge napake odkrijemo. Ni, na primer, še dolgo let tega, odkar je bila ukoreninjena po naših vaseh lepa navada, da so mladi vedno pozdravljali starejše ljudi, kadarkoli so jih srečevali. Danes je mlajši svet bolj »nobel« ali bolj — neolikan?

Kot z vero in srčno omiko gre tudi z narodno zavestjo navzdol. Starši dajejo večkrat svojim otrokom popolnoma tuje zveneča imena, kakor da bi že zmanjkalo lepih domačih imen. Imamo tudi take slučaje, da si morajo nekateri osnovnošolski otroci slovenskih družin brusiti pete v Gorico, čeprav imamo slovensko šolo doma pred nosom. Čemu tako? Težko je že tudi privabiti mladino k pevskemu zboru, da bi se vadila v slovenski pesmi. So, seveda, častne izjeme, a moralo bi biti drugače.

Kje naj iščemo vzroke za to versko in narodno upadanje v naših krajih, se sprašujemo. Vzrokov je več; eden je pa ta, da mnogi starši ne znajo ali nočejo več vzgajati otrok v verskem in slovenskem duhu. Pa pustimo to in raje voščimo vsem našim ljudem, ki še čutijo v sebi vero in slovenstvo prednikov, veselo veliko noč

Opazovavec

Naše velikonočne navade

Tajinstveni čar velikonočnih praznikov more doživeti le človek, ki občuti njihov globlji smisel. Podedovan pa je ta že od prejšnjih rodov in časov. Stare velikonočne navade cvetnih butar, ragljanja, božjih grobov, požegnanih dobrot na praznični mizi, veselega pritrkavanja in pisanih jajc so še danes, ko vse diši po nafti in ne več po kadilu, priljubljene in se jih tudi moderni človek drži, vsaj napol. Za cvetni blagoslov si vtakne vsaj pozlačen oljčni vršček v gumbnico. Namesto jerbasa jedil nesejo meščanke zdaj k velikonočnemu blagoslovu v ročni torbici košček potice in rdeče pirhe. Pri blagoslovu skoro sramežljivo odpro torbico in upajo vjeti vsaj delček blagoslova — kot ga je nekoč polna prazničnega razpoloženja prejela njihova mati in babica.

Vsaj malo blagoslova! Tudi če le malo verjamejo vanj. V tem je hrepenenje modernega človeka in smisel nekdanjih šeg in navad, ki še tlijo v njihovem srcu kot iskrica pod pepelom.

Ponavadi združi človek duhovno veselje z zunanjim. In to še posebej za vstajenske praznike, ko si privoščijo vsakovrstne priboljške, ki naj mu pomenijo z blagoslovom vred blagodat življenja.

VELIKONOČNI PIRHI

Velike noči si skoraj ne moremo misliti brez pirhov ali pisanic (ponekod pravijo tudi pisanec) in brez stoletnih navad, ki so se z njimi v zvezi.

Velika noč je po premagani smrti praznik življenja. Tako je tudi jajce veljalo še pri starih Egipčanih za simbol življenja. Isto pojmovanje o praviru življenja v jajcu so imeli tudi Feničani, Črnici v Rodeziji in Indijanci na Perujskem višavju.

Skoro po vsem krščanskem svetu pa je ustaljena navada, da morajo biti velikonočna jajca rdeče pobarvana. Zato ker je rdeče znak krvi in trpljenja, pa tudi življenja in ljubezni že pri primitivnem človeku. Psihologi so dognali, da že majhnega otroka najbolj privlačuje rdeča barva. Postavite predenj košarico jajc v raznih barvah in videli boste, da bo najprej segel po rdeče pobarvanem.

Rdeče barvanje izvira iz starih obredov. »Benedictio ovorum«, blagoslov jajc, so poznali že v 13. stoletju in morda tudi že prej.

Blagoslavljali so jih pa na veliki četrtek, ki se imenuje v vzhodni Cerkvi rdeči četrtek. K blagoslovu so pa nosili rdeče pobarvana jajca, kar se je udomačilo tudi na Zahodu. Osnovna barva pirha je torej rdeča. Slovenski pirhi, posebno dolenski in podmatajurski, pa so tudi lepo geometrično porisani z raztopljenim voskom in nato pobarvani. Posebno poglavje nekdanjih velikonočnih navad je bilo nekdanj »sekanje« pirhov s kovanci; ta navada pa je pri nas že skoro zamrla. Druga navada za velikonočni popoldan in velikonočni ponedeljek ter belo nedeljo je bilo »talikanje« ali trkanje pirhov po kaki nagnjeni deski. Ta igra je spominjala na balincanje. »Pikati« pirhe so dobro znali pri Sv. Luciji ob Soči, s ciljanjem z njimi so se ponašali v Trčmunu, v talikanju in trkanju so pa bili mojstri na Vipavskem.

SVETI OGENJ

Tista skrita misel, dobiti vsaj malo blagoslova tudi v modernih časih, je v zvezi tudi z velikonočnim ognjem. Zgodaj zjutraj na veliko soboto ogenj slovesno blagoslove. Brž po blagoslovu napolnijo dečki s tlečo žerjavico konservne škatle, ki jih vih-tijo na vrhovi. V škatli je suha goba s starih štorov; ko začne tleti, stečejo otroci še danes po vaseh in tudi v Gorici in Trstu od hiše do hiše in dajo blagoslovljeni ogorak hišni gospodinji, za kar prejmejo kak dar, navadno denar. Stara navada je bila pri nas, da so matere pristavile kosilo šele, ko so prinesli otroci izpred cerkve ogenj, da so z njimi zakurile. V nekaterih krajih so nesli gobo s tlečim blagoslovljenim ognjem tudi na njiivo, kjer so za blagoslov zažgali kup dračja. Ponekod, na primer na Kobariškem, so nosili v hiše tleča polena, ki so jih že prejšnji večer nagrmadili na cerkvenem žagradu.

Sveti ogenj je bil v taki časti, da možaki, po štiridesetdanskem postu niso začeli spet kaditi, dokler si niso prižgali pipe s tem ognjem. Na gornjem Vipavskem so imeli navado ohraniti blagoslovljeno žerjavico vsaj do Vnebohoda, v spomin na štirideset dni, ko je Jezus še ostal na zemlji po svojem vstajenju.

Okrog velikonočnega ognja se pletejo tudi mnoge legende. Tako pravijo, da je živel

nekoč revež, tak, da ni imel za veliko noč niti trske za ogenj, da bi žena skuhala močnik za otročiče. Šel je k sosednim prosit za poleno, a mu ga trdovratneži niso dali. Že je zvonilo k vstajenju. Revež je šel pred cerkev in je v bridki žalosti sedel na cerkveni zid. Ob njem so še tleli ogorki blagoslovljenega ognja. Tedaj mu reče neki glas: »Vzemi to oglje, stresi ga doma na mizo in ti in vsa družina molita k vstajenju.« »es je odnesel in stresel oglje na mizo, molili so ob njem, in glej, ogorki so goreli in se razžarili v samo čisto zlato.

VELIKONOČNI ZEGEN

Še je za Veliko noč polno svetega blagoslova. Pravi velikonočni žegen je pa vedno le še tisti, ki pride po blagoslovu na mizo.

Tega je pa dosti in ima vsak svoj pomen. Najprej mora biti v jerbasu hleb belega kruha ali pince, ki pomeni Kristusovo telo. Poleg diši potica na Goriškem ali presnec na Tržaškem in Stajerskem. Oboje zavito v obliki venca ali trnjeve krone. Seveda ne sme manjkati gnjat ali pleče, pa tudi ne klobase, ki pomenijo vrvi s katerimi so Kristusa zavezali na Oljski gori! Vmes so tudi pomaranče, ki so podoba gobe, namočene v kisu. Hren spominja na žolč, ki so ga dali Križanemu piti, pa tudi na žeblje, ki je bil z njimi pribit. Rdeči pirhi, pet jih mora biti, pomenijo petero Kristusovih ran. Na Primorskem je ležal na vrhu vsega žegna ponavadi še »menih« za vsakega otroka v družini.

Ko so prinesli ves ta božji žegen iz cerkve, se je vsa družina vsedla okrog belo pogrnjene mize in vsak družinski član je moral deti v usta najprej košček blagoslovljenega kruha, nato so prišle na vrsto druge dobrote. Vse to pa že za zajtrk, ki se na Primorskem konča s hladetino, »žolco«, na Vipavskem jo imenujejo tudi »žepca«. Pravilna žolca s kosi svinine, jajčnimi koleščki in lovorjevimi listi se mora rahlo tresti.

Od vsega tega blagoslova pa mora še kaj ostati za ponedeljek, ko je treba iti v Emavs na obiske k sorodnikom in sosedom, in nekaj tudi za prvo nedeljo potem, za »malo veliko noč«, ko vabi že pomladansko razcvetena narava na prvi izlet v božjo pri-rodo.

PO PRVI MASI
NA VELIKONOČNO
JUTRO
SEDE DRUŽINA
ZA PRAZNIČNO
POGRNJEVO MIZO
IN SE LOTI »ZEGNA«

MAKS JEZA

MICIKA

(Se ne objavljena črtica avtorja, ki je komaj 26-leten padel prvi pomladni dan leta 1944 pri partizanih pri Kranju).

Ob veliki cesti na pravo roko stoji slamnata koč. Tam je doma mala Micika, ki bo šla v jeseni že v šolo.

V nedeljo se čas nikamor ne premakne. Atek sedi za mizo, kadi cigaro, prebira časopis in se nestrpno ozira skozi pelagonije in fuksije v oknih, če se bo kaj kmalu prikazal Votli Miha, ki govori tako, kot bi človek s pestjo butal ob prazen sod. Mama je Miciki že umrla, to je treba takoj povedati. Takrat je bil visok sneg in tak mráz, da je vse pokalo, Micika pa še tako majhna, da so jo pustili doma na peči. Sedaj sta z atekom sama. O ne, v štibeljcu stanuje teta Klara, ki namesto mame Miciko češe, sili umivat, okrega, pa tudi poboža in pomucka. Atek hodi na delo, teta Klara pa na dnino. Tako je Micika mnogokrat sama.

Mihe ni in ga ni, zato se atka loteva slaba volja. Ura na steni tiktaka, potem na drdro odbije in zopet tiktaka. Po pajčevini,

ki se sveti v soncu, počasi leze tolst pajek. Iz štibeljca se čuje petje: to je gotovo teta Klara, ki sedi na pručki in lista po »Molitvenih urah«. Ko prebere debele črke do podobe, vzame očala z nosa, pogleda nekam skozi okno in zapoje s tenkim glasom:

»Le za Jezusom hodimo,
dokler še na svet živimo...!«

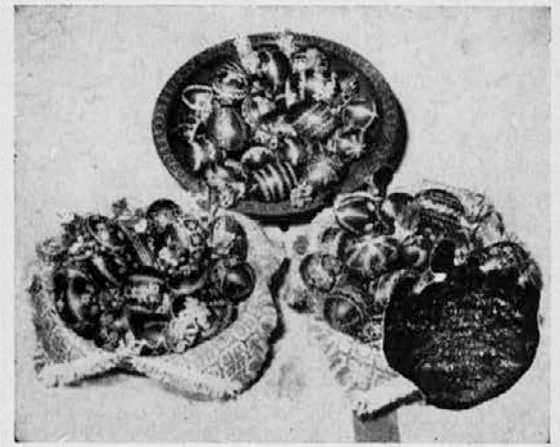
Potem se pri fari oglasi veliki zvon. Micika ve, da vabi k večernicam. Takoj nato pride Votli Miha in se kot vedno na pragu spotakne. Pride in sede na drugi stol pri mizi. Sedaj gledata oba z atkom na cesto. »Deževati utegne! Za Pohorjem se grdo nabira!« pravi čez čas Miha in si nažge pipo. Atek prikima. Zopet mine nekaj časa brez besed, nakar povzame atek zamišljeno: »Ne vem, ali bi gnal kravo na gmajno ali na vratnike!« Miha skomigne z rameni in ne reče nič.

Med njivami se že bliskajo bele rute. Dekleta gredo k večernicam. S ceste je čuti govorjenje in otročji kreg. Matjaževa dva, ki gresta ministrirat, klatita s kamenjem nezrela jabolka. Atek meni, da so ministrantje največji falotje. »Tako je vedno bilo in bo,« pravi. Čemu jih potem vzamejo za ministrante, se čudi Micika.

Nato pride teta Klara in zaveže Miciki lepo laneno aliko. Ko zazvoni vkup, se odpravi v cerkev. Že stopa čez prag, ko Miha še enkrat pravi: »Dež bo, pri moji veri!« Nato ji teta porine pod pazduho veliko marelo. »Da je ne pozabiš!«

Tako gre Micika k večernicam. V cerkvi poklekne med otroke, poslušá nauk in poskuša moliti. Otroci se lasajo, ščipajo in suvajo s komolci, da je groza. Potem začne ogledovati podobe po stenah: Jožef z obličjem gladi veliko desko, Jezušček se na tleh igra s križem, ki ga je sam stesal, Marija pa sedi na klopci in prede. Na oknu stoji lonček, v lončku pa lilija. Kradoma, boječe se ozira Micika na oltar svetega Mihaela. Tam pod njegovimi nogami leži črni rogač, grd, s kopitastimi nogami... Ha, sedaj je po njem! Od oltarja zadiši po kadilu, gospod molijo in pojo. Prav ko dajejo žegen, posije skozi visoko okno sonce, posije prav na gospoda in zlato monštranco, da kar vid jemlje. Na kuru pojo, orglje bučijo, da je veselje. V cerkvi je lepo kot v nebesih.

Komaj odidejo gospod v žagrad, že planejo otroci pokoncu in se drenjajo skozi vrata. Še pokropiti in pokrižati se ne utegnejo. Kot vihra zdreve proti Domu, kjer bo igra. Micika z majceno tesnobo v srcu gleda za njimi, toda ker nima dinarja, stisne marelo pod pazduho in odide navzdol po klanecu. Pri kapelici pa ne zavije domov, marveč na britof, pogledat, kako je mami.

Tam ni žive duše, toda Micika se nič ne boji, le mimo mrtvašnice, kjer odlagajo nezane utopljenke, gre malce nerada... Tako lepo je med grobovi, rože cveto kot v nobenem vrtu, metulji letajo, črčki in murenčki godejo, da je veselje. Od vsepovsod odmeva njihova muzika, toda videti ni nobenega. Le kam se skrijejo? Mamin grob je lahko najti po velikem grmu rdečih rož. Moj Bog, trava jih utegne zadušiti! Micika položi marelo na tla in začne oberoč puliti plevel, ki se je razbohotal nad mamo. Vse, kar more, poruje, zraven pa sklene, da se še povrne in sicer s krampico. Ko poravna še križ, stopi korak nazaj in si ogleduje svoje delo. Ko zmoli vse, kar jo je naučila teta Klara, pomišlja, če bi še zapela, pa se spomni, da bi se to ne spodobilo.

Potem gre Micika naravnost domov. Vrata so zaprta. Atek je gnal na pašo, teta Klara je šla v vas. Micika seže pod prag po ključ, odpre in se razpravi. Potem zopet zaklene in odide za atekom na pašo. Atek jo je že težko čakal. Ko pride, ji da vrv in šibo, sam pa jo kar preko njiv ubere k Hojniku. Miha je povedal, da točijo dobro starino.

Micika ostane sama s Šeko, pase in prepoje vse pesmi, ki jih zna.

Roža pasijonka

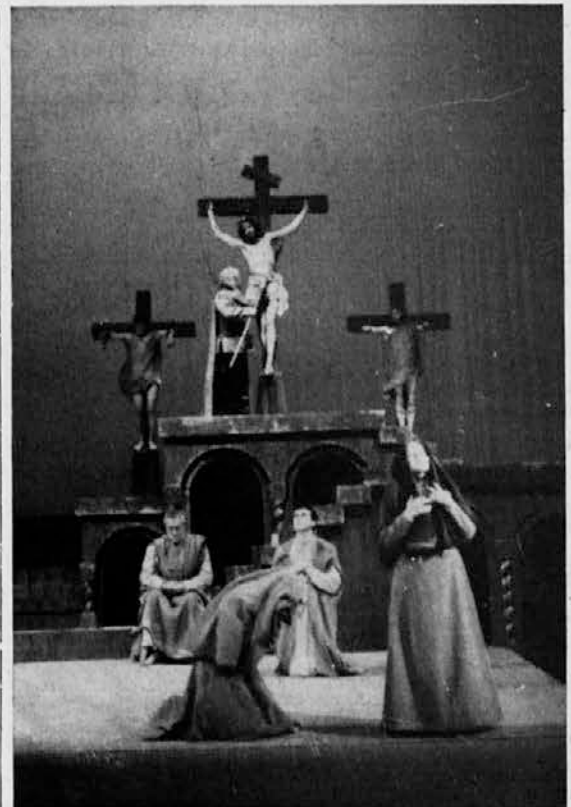
Menda ni cvetice, ki bi bila tako ozko povezana s pojmom Velike noči in s Kristusovim trpljenjem, kot je roža pasijonka. Pri nas jo poznajo tudi pod imenom trpijenka ali Kristusovo trpljenje. Njena domovina sta današnji Peru in Brazilija. Od tam jo je prinesel v Evropo okrog leta 1568 italijanski jezuit Ferrari. Ta je tudi opisal to ovijalko, ki se je tudi pri nas že močno priljubila.

V svoji domovini je ta rastlina plezala in se ovijala kot druge lijane po drevesnih debelih in vejah. V začetku 16. stoletja so poznali le dve vrsti te rastline, ki so jo botaniki imenovali »passiflora«. Danes poznamo tristo vrst pasijonke, a le nekatere so prilagojene našemu podnebjju. Druge pa zgubijo svoj vonj, barvo in tudi cvet, ki je pri določenih vrstah trpljenke celo ušiten.

Pri nas se pasijonka bohotno razcvete šele na vročem poletnem soncu v belkasti, modri in vijoličasti barvi. Vsak cvet duhti le en dan. Nato se kelih zapre, a se odpre drugi poleg njega.

Ime pa je dobila pasijonka po že omenjenem Ferrarijevem opisu. Delj njenega bledomodrega cveta spominjajo na Odršenikova mučila. Tri brazde cvetnih pestičev kažejo na žeblje. Pet prašnikov je pet Jezusovih ran. Nitasti in rdeče oškropljeni notranji kolobar ali venček v cvetu spominja na trnjevo krono. Tridelni zeleni listi so podobni širokim sulicam Kristusovih rabljev. Dolga, ovijajoča se stebila so pa kakor vrvi zasledovavcev v vrtu Getzemani.

Pobožna domišljija je našla na tej rastlini dostj trpljenke simbolike in je zato postala »roža pasijonka« ali »Kristusova trpljenka«.

Skrivnost slovenskih gorskih cerkvâ

Narodopisci in umetnostni zgodovinarji še vedno niso razrešili skrivnosti, zakaj so gradili stari Slovenci svoje cerkve najrajši na vrhovih gorâ. Vsepovsod po slovenskih deželah gledajo s temnih, gozdnatih gora, visokih tudi precej nad tisoč m — celo do blizu 2000 m — bele cerkvice, kar je ena največjih značilnosti slovenske pokrajine in sega samo tako daleč, do koder so naseljeni ali so bili še v srednjem veku naseljeni Slovenci. Te cerkve vrh gora so tembolj skrivnostne, ker so zgrajene največkrat daleč od zadnje gorske kmetije in so morali ljudje v resnici daleč romati,

da so prišli do njih. In kakšne težave so imeli šele z gradnjo! Tudi če so našli kamen na gori sami, je bilo treba vendarle marsikaj pripeljati od daleč na vozeh, ki so jih vlekli voli, ali prinesli na hrbtu. Marsikatera gora s cerkvijo na vrhu je namreč tako strma, da si je težko predstavljati, kako bi bili mogli priti z volovsko vprego do nje. Gradnja je predstavljala tako ogromen napor za ljudi in tudi ni bila poceni.

Čemu so torej gradili naši predniki gor-

ske cerkvice? Danes skušajo marsikatero teh gradenj razložiti s prikaznijo Matere božje ali kakšnega svetnika. Vendar je gorskih cerkva toliko — in tudi niso samo romarske — tako da ta razlaga ne more veljati za vse in niti za večino izmed njih. Zato si lahko razlagamo nastanek gorskih cerkvâ le s tem, da predstavljajo ostanek nekega predkrščanskega, poganskega verstva. Nedvomno so častili starodavni Slovenci na vrhovih gora nekega svojega poganskega boga in so bili na češčenje tega božanstva tako navezani, da ga niso hoteli opustiti niti ob sprejemu krščanstva. Krščanski misijonarji pa so nato modro dopustili nadaljevanje te verske tradicije, le da so nekdanjega poganskega boga nadomestili krščanski svetniki.

Zanimivo je, da je večina starodavnih gorskih cerkvâ posvečenih sv. Uršuli, sv. Urhu, sv. Ulriku, sv. Urbanu, sv. Juriju in sv. Arehu. V vseh teh imenih pa je najti

koren Ur ali Ar, kar najbrž ni slučajno, ampak daje sklepati, da se v tem korenu izraža ime prvotnega božanstva. Ta koren pa se sklada z imenom slovenskega boga Kurenta ali Koranta, s katerim je nedvomno v zvezi tudi stari slovenski obred pomladnega »jurjevanja«, ki je bil v tej ali oni obliki razširjen po vsej Sloveniji, četudi je najbolj znano jurjevanje v Beli krajini. Tudi ta obred že dolgo privlačuje pozornost narodopiscev, ki vidijo v njem ostanek češčenja sončnega boga, boga, ki prinaša pomlad in daje vsemu rasti in cveteti.

Zdaj spomladi, v času izletov, si ne moremo privoščiti lepšega izleta, kakor da se napotimo na vrh katerega izmed nešteti slovenskih hribov, ki so kronani z belimi cerkvicami, in da se tam na vrhu navžijemo čistega zraka, miru in tišine, kot je moderni svet skoro več ne pozna. Hkrati pa nas vzdušje tisočletne cerkvice navaja k meditaciji o preteklosti in sedanosti našega slovenskega rodu.

Simonova velika noč

Ni ga vzdržalo na ležišču. Odkar je Simon iz Cirene pomagal Galilejcu križ nositi, je blodil okrog brez miru. Jutro po veliki soboti ga je našlo na ulici, ko je tipajoč ob hišnih zidovih taval proti mestnim vratom. Iz omotice so ga vzdramili koraki vojakov, ki so hiteli z griča skalnih grobov proti gradu Antoniji. Cirene se je stisnil k zidu. Strmel je po ozki ulici navzgor, kjer so štrleli v nebo trije surovi križi.

Simon je premišljeval, kako se je vse to pripetilo. Tam je njegova njiva. Vračal se je z dela, ko je zašel v množico, ki se je smejala, pljuvala in divjala. Hotel se je prerinuti skozi gnečo. Pri vratih se je Galilejec zrušil pod križevo težo. Že je stal pri njem Rimljan in mu ukazoval: »Primi in pomagaj!«

»Čemu ravno jaz? So še drugi možje tu!«

Vojak ga je s sulico porinil h križu.

»Zares, prav tukaj je bilo,« je premišljeval Simon. »Vojaki so ga pahnili, da je padel na hrbet. S trnjevo krono je zadel ob moj obraz, da sem glasno zaklel. Tedaj se je obrnil. Zdaj me bo pokazal,« sem si mislil. Toda — tiste oči, tisti pogled, ki je segel v dno srca. »Simon,« je rekel — prav za moje ime je vedel — »ali sem te hudo ranil?« Tedaj sem krepkeje prijel za križ in sem ga nosil ob njem. Brez besede, tja do

vrha. Tudi zdaj pojdem na vrh. Nihče me ne vidi.«

In Cirene je šel na grič lobanj. Na vrhu je obstal v mislih. »Tu je bilo. Tjale sem odložil tramove. Nato sem spet stopil k njemu. Ta ni zločinec, sem razmišljal. Nima takih oči, ne molči tako. Še enkrat ga bom pogledal, nato se pa zgubim med množico. Obrnil sem se in sem videl...«

Tisti hip se je Simon hudo ustrašil. Pred njim je stal obžarjen od svetlobe in s smehljajem na ustnih, on sam, Galilejec.

»Simon,« je spregovoril z milim glasom. »Koga iščeš?«

Cirene se je tresel: »Gospod, nisi mrtev? Kje — kje so tvoje rane?«

»Vstal sem, Simon! Vem, česa iščeš. Moj pogled. Pridi, Simon!« Cirene se je razjokal na Galilejevih prsih na gori križanja in vstajenja. V začetku križevega pota je občutil gnus in napor, velikonočno jutro pa je doživel z Njim, s katerim je trpel in vstal. Legenda pripoveduje, da ni več dolgo živel, Simon iz Cirene. Umrl je v hrepenenju po Jezusovem pogledu.

LEPO MI JE BILO

Prisluhni! Veter zavija in tuli. Beži iz ulice v ulico. Zaganja se v hiše, ljudi, drevesa. Borovci na koncu vasi samevajo. Zgrbljena starka kakor beda stopa mimo samotnih in revnih hiš. Tudi ukrivljeni borovci se zamajejo. Predmestje se potopi v neskončnost.

Pred mano vstane lepo moderno mesto. Povsod se svetlikajo raznobarni reklamni napisi, v daljavi zapiska parnik. Morje tiho udarja ob obalo. Ob njej se sprehajajo lepe gospe s svojimi oblečenimi psički.

V ušesu mi zazvene trdi koraki. Spet zatuli veter. Strah me postane revnega predmestja, strah bogatega mesta. Kako neskončno majhna sem v tem velikem svetu. Tu v predmestju te mimogrede odnese zlobna be-

da. Tam v velikem mestu te požro tovarne, avtomobili, parniki... Nekdo mi stisne roko.

»Mati!«

Nagubana, zgarana materina roka me poboža po še tako mladih licih. Trdno jo primem za roke in se ji privijem v naročje.

Mati ni več mlada. Pet otrok je vzredila. Tudi sama je v tem velikem svetu majhna stvar, toda njeno srce je tako ljubeče in veliko, da lahko sprejme v svoje varno naročje vseh pet otrok.

Veter še kar naprej zavija okrog oglov. Ničesar več me ni strah. Tudi glas vetra je mehak. Osamljeni bori se prijetno zibljejo.

»Mati!«

M o j k a

„Slovenski pasijon“ v Slovenski Benečiji

Na cvetno nedeljo je igralo tržaško Slovensko gledališče v St. Lenartu v Beneški Sloveniji pred kakimi 1200 gledavci Slovenski pasijon. V meglenem nedeljskem popoldnevu, ko rosi pomladni dež nepretrgoma na vasico v dolini, je naselje Beneških Slovencev za nas, ki nismo tam doma, še bolj tiho in otožno. Kljub množici avtomobilov, ki so zagradili vse stranske poti, je vas prazna, posamezniki pa, ki jih še vidiš, so usmerjeni v eno samo smer: proti cerkvi Presvetega Srca tik ob cesti sredi vasi.

Tak vtis praznote s j imel v nedeljo že okoli treh popoldne, a ko si stopil za ljudmi do cerkve, si obstal na samem pragu, ker nisi mogel v svetišče: ti skromni preprosti delavni ljudje iz vasi in iz zaselkov po bregovih in tihih dolin, so napolnili cerkev ter potrpežljivo čakali v klopih in stoji na začetku predstave Slovenskega pasijona vsaj že eno uro pred začetkom. Videl si lahko utrjene žene in zdelane starčke, pa si lahko zdravi ljudi ni bilo, ker so na

„Slovenski pasijon“ v cerkvi v St. Lenartu

delu v tujini: v Belgiji, v Franciji, v Svici... Vračajo se le za Božič domov, za cvetno nedeljo jim je to nemogoče.

Mračna notranost cerkve je že sama vabila k neki tihi zbranosti, čeprav si čutil na obrazih ljudi povsem drugačno razpoloženje kot tedaj, ko prihajajo k nedeljskemu bogočastju. V vseh je bila nekaka zadržanost in spoštljiva prisotnost. Tiho le zadržano so potekale zadnje priprave za predin stavo, oder in vsa scena je bila že pripravljena, žarometi pritrjeni na stebre. Stene stavbe, ki niso izgajene, še manj pobeljene, so odražale v sencih šilastih lokov in odsevov skozi rozete pod stropom nekako arhaičnost ter so se zelo prilagale vzdušju velikega Evangelija, ki ga bodo igralci zdaj začeli pripovedovati in ga poizkusili nazorno predstaviti.

Prvi je stopil na oder župnik teh dolin in je vokalno predstavil cerkveni prostor. Odstranil je zadnje ovire, ki bi mogle kaliti harmonijo prostora in predstave. Govoril je duhovnik svojemu ljudstvu.

Za njim je drugi duhovnik razložil v narečni govoricah kaj bodo videli na odru in kako naj predstavijo gledajo.

Ustvarjeno je bilo najboljšo razpoloženje gledavcev. Igravci so pričeli s Soldaškimi mizerere. Gledavci so uprli oči v postave, ki so jih osvetlili žarometi, ljudje so prislunhili krikom in bolečinam ter preprosti ljudski govoricam vojakov, ki so bili obnem posebljenosti vseh teh starih mož v cerkvi in posebljenosti bolečine in trpljenja ma-

ter. Z velikim zanimanjem so sledili pripovedi in igri. Slušal si tihe komentarje, vzdihne ob trpljenju in občudovanja ob lepoti.

Igravci so odigrali svoje vloge resnično doživeto in upal bi si misliti, da niso še nikdar mogli čutiti sotrjpa gledavcev s svojo igro tako kot tokrat v tej cerkvi sredi vasi.

Še pretresljiveje so doživljali gledavci Kmečki rekvijem in ga povezovali z lastno usodo in z zadnjimi vprašanji, ki tle nekje na dnu vsakega človekovega srca.

Ce sta ta dva dela Slovenskega pasijona miselno globoka, čeprav izražena v preprosti besedi, so pa odlomki Škofjeloškega pasijona, ki so sledili, gledavce do dna prevzeli. Izbor, ki ga je opravil prof. Mahnič, se nam zdi zelo posrečen in zadosten, saj bi verjetno daljše igranje obledelo ta močni vtis, ki so ga dosegli igralci s temi, čeprav krajšimi odlomki.

Gledavcem je zastal dih, da niso prav vedeli, ali v svojih mislih doživljajo Pasijon, ki so ga slišali zjutraj na cvetno nedeljo pri maši, ali gledajo resnično zgodbo. Sele, ko so ugasnili žarometi in so igralci spraznili oder, se je sprožilo tisoč vprašanj: ali so viseli na križu res živi ljudje, ali so biriči res tako zelo topli Kristusa in kako to, da ga niso že med bičanjem pobili do smrti in še tisoč vprašanj.

Igravci so igrali doživeto, posebno Kristusova podoba je bila impresivna, človeško realistično topla, pa vendar z božanstvenim pridihom odeta.

Doživljanje Slovenskega pasijona pri preprostem občinstvu, ki morda še nikdar ni videlo gledališke predstave, je bilo izredno. Pa tudi pri nas, ki hodimo v gledališče, je učinkoval Pasijon v cerkvi na poseben način in se je v vsakem izmed nas utrnilo vprašanje, ali ne bi mogla verska ali pa duhovna drama najti veliko večji učinek na gledavca v cerkvi. Morda bomo doživeli renesanso današnjega gledališča prav v notranjosti svetišča, ko se bodo predstave povrnile tja, kjer so se začele.

Seveda je mnoge Tržačane zanimala predstava v cerkvi, mnogi smo šli po službeni dolžnosti radijskih kronistov in kritikov tja, drugi kot časnikarji, na nas vse je napravil Slovenski pasijon v Slovenski Benečiji velik vtis. Toda to ni važno.

Množica med igro »Slovenski pasijon«

Važno je, da so ljudje izpod Matajurja doživeli vendar enkrat tako nepozabno cvetno nedeljo. Bili so srečni in veseli. Morda je bilo to zanje prvo večje duhovno darilo, ki so ga mogli prejeti v sto letih sele v demokratični novi Italiji. J. P.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

V nedeljo, 14. aprila, ob 16. uri

Mirko Mahnič

»STARI LJUDSKI TRIPTIH«

(Soldaški mizerere • Kmečki rekvijem
Vinska žalostna z alelujo)

v sredo, 11. aprila ob 29. uri

ABONMA: SINDIKALNI (RED G)
(Vstopnice so še na razpolago)

Italo Svevo - Tul'lo Kezich

ZENOVA IZPOVED

(La coscienza di Zeno)

(drama v dveh delih)

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih samo eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na tel. 734265.

„Praznično leto Slovencev“

Mohorjeva družba v Celju je izdala v zadnjem času prvi dve knjigi dela »Praznično leto Slovencev«, ki ga je napisal ugledni slovenski etnolog Niko Kuret. Obe knjigi sta zelo lepo opremljeni, za kar je poskrbel ing. arh. Tone Eitenc, ilustriral pa ju je slikar Maksim Gaspari.

Niko Kuret prikazuje v tem svojem delu nekdanje in sedanje slovenske ljudske navade v zvezi s cerkvenimi prazniki skozi vse leto ter začne s pomladjo. Kljub prijetnemu branju — prijetnemu tudi zaradi krasne slovensčine in popolni odsotnosti tiskovnih napak — pa lahko strokovnjak takoj ugotovi, kakšnega ogromnega truda je stalo avtorja zbiranje, urejanje in moderno obdelovanje tega gradiva. Uspeh pa je tako čudovit, da lahko rečemo, da nam je Kuret prvi v celoti (čeprav morda še ne popolno) prikazalo vso lepoto in neverjetno bogastvo slovenskih prazničnih ljudskih navad in obredov. Do zdaj izdani dve knjigi sta ponos vsakogar, ki ju ima v svoji knjižnici — in kljub estetsko prvovrstni opremlitvi — sta poceni. Dobiti ju je tudi v slovenskih knjigarnah na Tržaškem.

Niko Kuret pojasnjuje v »Besedi na pot«, zakaj se je lotil tega težkega dela, ki pa ga je opravil z veliko ljubeznijo: »Tudi Slovenci nismo ušli usodnim spremembam, ki jih je v zahodnih deželah že zdavnaj izževala doba industrializacije. Zajela nas je celo že doba atomike, elektronike, avtomatizacije, ki še globlje spreminja življenje sodobnega človeka. Najtehtnejše so pač spremembe v družbenem sestavu in v načinu življenja. Stari svet tu nima več mesta. Idilični »stari časi« so dokončno mimo in čimdalje manj bo koticov, kjer bi utripalo življenje še v načinu naših staršev, starih staršev, pradedov.

Razvoj prinaša prelom s preteklostjo, toda kulturni narod izročila prednikov zato ne bo puščal vničar. Skušal bo marveč biti pravičen vrednotam, ki so jih ustvarili in ki prav vse niso za v staro šaro... Drugod so zato že zdavnaj

poskrbeli, da ohranijo potomcem spomin na življenje v »starih časih«, posebno pa spomin na šege in navade, ki so nekoč spremljale človeka od pomladi do zime, od rojstva do smrti. To ni čustvena zanesenost, to je spoštovanje izročila, tistega izročila, ki ga zase kdo lahko odklanja, ki pa vseeno ostane del narodove kulturne dediščine. Ze zato je vredno, da ga poznamo.«

Samo opisovanje velikonočnega časa (od začetka posta do Velikonočnega ponedeljka) obsega skoro 180 strani prve knjige. Užitek je brati npr. njegove opise šeg na velikonočno soboto. Tako piše med drugim: »Od Valvasorjevih časov do danes se je žegen (to je blagoslavljanje velikonočne jedi) na Slovenskem le malo spremenil. Razgled po posameznih slovenskih pokrajinah tudi pove, da so jedi, ki jih je treba nesti k blagoslovu, povsod precej iste: pecivo (kolač, potica, šartelj, bel kruh), meso (navadno samo svininagnjat, pleče, klobase), jajca, hren. So pa tu in tam tudi zanimive posebnosti...«

—0—

NOVA ŠTEVILKA REVJE »TRIESTE«

Izšla je nova, 81. številka revije »Trieste«, ki prinaša med drugim članek Gujda Botterija o anahronizmu, ki ga predstavljajo danes italijanske province kot ostanek napoleonske dediščine spričo avtonimij dežel in občin; obširno kritično poročilo Elia Apiha o knjigi prof. J. B. Durosella »Le conflict de Trieste«, ki je izšla v Bruslju; razpravo Ljubiše Adamoviča o usmerjenosti jugoslovanskega gospodarstva proti Evropskemu skupnemu trgu; članek o Lojzetu Spacalu; študijo Claudia Silvestrija o tem, kako si je fašizem podvrnil tržaške sindikate, in drugo.

Izšla je 7. velikonočna številka mladinskega lista »Pastirček« s pestro vsebino in lepimi ilustracijami.

Narodi se bore za svoje jezike

Slovinci se niti malo ne zavedamo, kako smo lahko srečni, ker smo si ohranili neokrnjene vse značilnosti resničnega naroda: narodno zavest tudi v političnem in ne samo etnično-folklornem smislu, lastno narodno kulturo z vsemi njenimi atributi, kot so književnost, umetnost, radijske oddaje itd., strnjeno etnično ozemlje in — jezik. Pogosto poudarjamo, da smo eden najmanjših evropskih narodov, a reči bi morali, da smo najmanjši med velikimi evropskimi narodi, kajti imamo vse tisto, kar imajo veliki narodi: priznana pravica do lastne države in narodne suverenosti, vse mogoče znanstvene in kulturne ustanove, od akademije in univerze do narodnega gledališča in televizije, šolstvo v lastnem jeziku in lastni pristojnosti (to velja seveda za matično Slovenijo), lasten parlament in vlado itd.

MNOGO NARODOV JE V SLABŠEM POLOŽAJU

Mnogi drugi evropski narodi, ki so številčno približno enako močni kot slovenski ali tudi močnejši, so v neprimerno slabšem položaju. Izjema so samo Islandci, katere varuje njihova otočna lega in odmaknjenost, ter Makedonci in Albanci. Toda Makedonci se morajo še danes boriti za priznanje svoje narodnosti in jezika, kar nam dokazujejo prav polemike teh dni z Bolgari, medtem ko so imeli Albanci nesrečo, da so zapadli že zgodaj pod turški jarem, kar je odločilno zavrlo ves njihov narodni razvoj, tako kulturni in gospodarski kot politični in duhovni, tako da jih je danes samo geografsko mogoče prištevati k Evropi. Celo nekdanjo krščansko vero so po veliki večini zamenjali za mohamedansko.

Usoda mnogih drugih majhnih (pa tudi večjih) narodov pa je še bolj žalostna. Estonci (1.200.000), Letonci (2.000.000), Litvanci (3.000.000), Armenci (2.200.000) in razni drugi manjši narodi, ki so vključeni v Sovjetsko zvezo, so neposredno ogroženi

v svojem narodnem obstoju zaradi masovnega naseljevanja Rusov na njihovem narodnem ozemlju, ki ga zakonodaja ne le ne zabranjuje, ampak celo pospešuje, da bi se ti narodi čimprej asimilirali. Prestolnice vseh teh narodov imajo danes že enako ali celo večje število ruskega prebivalstva kakor domačega, kar pomeni strahotno cokljjo za razvoj teh narodov in razjeda njihovo narodno zavest. V Sovjetski zvezi so dejansko priznane samo dežele kot teritoriji, ne pa narodi, ki so po sovjetskih teorijah obsojeni na to, da izginejo in se zlijejo v »sovjetski« socialistični narod, ki pa bo seveda ohranil poteze ruskega naroda, ki je najštevilnejši in kateremu se morajo drugi prilagoditi, tudi jezikovno.

Namesto narodov kot biološko-organskih in duhovno-kulturno-političnih enot upoštevajo sovjetske statistike in oblasti samo prebivalstvo določene dežele, torej npr. namesto estonskega naroda — ljudstvo Estonije, pri čemer pa so seveda mišljeni prav tako novonaseljeni Rusi kot domače estonsko ljudstvo; oboji imajo v političnem in kulturnem pogledu enako besede, in Rusi kot vladajoči narod nastopajo seveda pri tem celo bolj samozavestno.

TRAGEDIJA KATALONCEV

Glede na to se lahko reče, da so obsojeni majhni narodi v Sovjetski zvezi resnič-

no na narodno smrt, če sovjetske oblasti ne bodo začele izvajati drugačne narodnostne politike in ne bodo priznale načela, da je treba spoštovati narode kot zaključene organizme ter jim priznati suverenost na njihovem ozemlju ter nedotakljivost njihovega etničnega prostora. A nič ne kaže, da bi bila sovjetska vlada pripravljena priznati svojim narodom te pravice, kaj šele pravico do politične samoodločbe.

V ostali Evropi so v podobnem in celo še v slabšem položaju Katalonci v Španiji, katerim je naravnost prepovedano uporabljati njihov jezik. Frankistična diktatura je

Zakaj nam ne napišejo zanimivejših romanov?

Pred kratkim je izšel v Argentini nov slovenski roman, Maroltov »Rojstvo, ženitev in smrt Ludvika Kavška«. Na naš tržaški knjižni trg ta knjiga se ni prodrla — v tem pogledu je Kulturna akcija z drugimi slovenskimi založbami onstran oceana preveč pasivna ali brezbržna — vendar nam je iz uosodanjih ocen v tisku mogoče ugotoviti, da tudi ta roman obravnava v bistvu samo slovensko tematiko, povezano z dogajanjem v domovini. To je namreč značilnost vseh slovenskih pripovednih del, ki izidejo ne le v Argentini, ampak tudi drugje. Njihova vsebina je dosledno zajeta v tej ali oni obliki iz nekdanjega ali sedanjega življenja v domovini. Temu se ne morejo odtegniti niti tako kvalitetni avtorji, kot sta Mauser in Jurčec. Do neke mere se je odtegnil temu »pravilu« samo Simčič s svojim romanom »Človek na obeh straneh stene«.

Pričakovali bi namreč, da se bojo slovenski avtorji, ki že veliko časa žive onkraj morja, končno odločili pisati iz tamkajšnjega okolja, tudi če bi glavne osebe ostale Slovenci. To bi pričakovali predvsem od mlajših avtorjev, na splošno pa od vseh, ki žive že dve desetletji ali tudi več sredi zanimivega tujega okolja, pa naj gre za južnoameriška ali severnoameriška mesta, ali za eksotično in vabljivo pokrajino ter rasno tako zanimivo prebivalstvo, kot so Južnoameričani, pa tudi Severnoameričani s svojimi rasnimi problemi. Toda nič takega ne najdemo v slovenskih romanih in novelah, ki nam prihajajo od tam, (pa tudi revije so skoraj zaprte za tako problematiko).

Kaj je torej vzrok, da naši avtorji ne odkrijejo in ne prikažejo v svojih delih tem, ki bi bile značilne za okolje, v katerem živijo? O tem smo v tukajšnjih literarnih krogih že večkrat govorili, ne da bi mogli »pogrudnati« pravi vzrok. Lahko jih je namreč več. Nekateri menijo, da je temu krivo domotožje po domovini, ki jih duševno oddvaja od novega okolja. Njihov duh še vedno išče bolj domovino, kakor pa raziskuje novo deželo in njene tipične probleme. Drugi so izrazili mišljenje, da se slovenski pisatelji v tujini drže preveč v lastnem, slovenskem krogu, v umetnem slovenskem svetu, ki so si ga ustvarili kot nekako oazo sredi tujine, in ta oaza jim pomeni več kakor vse, kar je zunanje nje. Seveda bi bil ta razlog v zvezi s prvim, ker prav tako izvira iz domotožja.

Tretji mislijo, da je temu kriva premočna in preoigo trajajoca tradicija psihološkega in simbolističnega (Cankar) romana v slovenski literaturi, tako v pripovedništvu kot v kritiki. Od tod cele strani obsegajoca prikazovanja, kaj junak preiščuje in kaksna je njegova duševnost, kot da bi moral biti pisatelj zdravnik-psihopatolog, medtem ko se v kritiki razodeva taka nagnjenost k psihološkemu romanu s izrazi kot npr.: »Znancuji oseb so premalo poglobljeni« itd., ceprav je jasno, da razodeva človek svojo duševnost predvsem s svojimi dejanji. Ta povedo o njegovi psihologiji več, kakor pa cele strani psihološke analize, ce smemo tako imenovati navadno dolgočasno razmišljanje o duševnih značilnostih ne posebno zanimivih junakov, — nezanimivih ravno zato, ker niso zmožni dejanj.

Seveda nikakor nočem vzbuditi vtisa, kakor da je v tem nekaj negativnega, če so slovenski pisatelji v tujini še vedno notranje bolj navezani na domovino kakor na tuje okolje. Pač pa lahko sklepamo, da se nekoliko preveč umikajo tujemu okolju in njegovim vplivom, namesto da bi se spopadli z njim in si osvojili najboljše elemente v njih ter z njimi obogatili svoje izkušnje. Lahko bi mnogo pripomogli k temu, da bi se slovensko pripovedništvo kot celota končno znebil svojega še vedno tipično domačijskega, vase zaprtega značaja in se odprlo svetu in njegovim živim problemom, ki so končno problemi vsakega človeka in vsake skupnosti.

S tem, da se naši prekomorski pisatelji zapirajo v lasten krog in v domotožno »domačijstvo«, pa tudi tvegajo, da izgube stik z živimi, aktualnimi problemi in tako tudi z življenjem sploh. Znajdejo se v nevarnosti, da bi obravnavali le svet idej in predstav in da bi v svojih delih prikazovali tudi slovensko domovino in življenje v njej le kot nekaj abstraktnega, le kot projekcijo iz preteklosti. To pa bi bila resnična škoda za slovensko literaturo, kateri lahko vsaj nekateri od prekomorskih pisateljev po svojem talentu in literarni kulturi precej dajo, tudi precej novega, in kar od njih tudi pričakujemo. Zato smo prepričani, da bomo prej ali slej res dobili od tam velik, epičen, moderen slovenski roman, poln barvitosti, kakor si ga želimo.

F. J.

prepovedala skoro vse njihovo časopisje in sploh uporabo katalonskega jezika v kulturi in javnem življenju, razen v stvarih, ki so smatrane za malenkostne in brez narodnega pomena, samo kot izražanje v dialektu, kakor bi se izražal npr. kdo tudi v kakem drugem dialektu španskega jezika. V tem pogledu so Katalonci v položaju Beneških Slovencev. Politično katalonskega naroda ni, oziroma ga ne sme biti. Glede na absolutno prevlado španskega jezika je jasno, da se počutijo priseljeni Španci (Kastilijanci) v Kataloniji kot doma in gospodarji, Katalonci pa morajo to tiho prenašati, če nočejo pred sodišče in v zapor.

UČINKOVITOST FRANKISTIČNEGA NASILJA

Okrog 24% ljudi v Španiji govori katalonščino, to je skoraj 7 in pol milijonov, in vendar nimajo v jezikovnem in politično-narodnem pogledu niti toliko pravic kot slovenska manjšina v Italiji. Vse pa tudi kaže, da ima frankistično nasilje, ki traja že desetletja, tudi uspeh in da narodna zavest Kataloncev počasi zamira. Še najbolj jo varuje Cerkev.

V enakem položaju so Baski, katerih domovina je poleg tega še razdeljena med Španijo in Francijo. V obeh državah so izpostavljeni raznarodovanju, le da se to dogaja v Španiji z nasiljem. Velik del baskovskega prebivalstva že ne govori več baskovsko, vendar so si tudi še mnogi izmed tistih, ki govore kastilijanščino, ohranili baskovsko narodno zavest. Prav zadnje dni slišimo o novih baskovskih političnih demonstracijah v Španiji. Na čelu narodnega in državnega gibanja so duhovniki, zato jih Francovi režim zapira in obsoja. Vendar so Baski odločen in samozavesten narod.

BRETONCI NE ZNAJO VEČ BRETONSKO

V Franciji so v težkem narodnostnem položaju Bretonci, ki so keltskega pokolenja. Pred poldrugim tisočletjem so se priselili iz Južne Anglije, na begu pred tamkajšnjimi vdorniki. Velika večina bretonskega ljudstva že ne govori več bretonsko in tako morajo celo glasila bretonskega narodnega gibanja izhajati v francoščini. Bretonščine se uče danes Bretonci kot tujega jezika, seveda samo prostovoljno, ker v šolah bretonščina ni med učnimi predmeti. Francoske oblasti neprijazno gledajo na oživljanje bretonskega jezika in bretonske narodne zavesti, vendar so se Bretonci z navdušenjem lotili svojega narodnega preporoda, ki teži zaenkrat predvsem za tem, da bi se čimveč Bretoncev spet naučilo bretonščine. Zahtevajo pa tudi politično in gospodarsko avtonomijo.

V Angliji so se zadnja leta krepkeje zganili Waližani in Skoti. Skoti celo že zahtevajo narodno neodvisnost. V oviro jim je to, da velika večina Skotov govori samo še angleško in da je narodna zavest večine šibka.

Spričo razmer pri teh in drugih manjših evropskih narodih je torej položaj slovenskega naroda še sorazmerno prav ugoden. Ironija je, da medtem ko dobivajo neodvisnost razna afriška plemena, se morajo evropski narodi s tisočletno kulturo, kot npr. Katalonci, Baski in Bretonci, pa tudi Estonci, Letonci, Litvanci in Armenci šele boriti za svoj narodni obstoj nasproti narodom, ki menijo, da imajo »zgodovinsko« pravico do oblasti nad njimi in nad njihovo zemljo ter do iztrebljanja njihovega jezika.

ŽENA IN DOM

S pomladjo, lepim vremenom in velikonočnimi prazniki smo se znaste pred kupom domačih opravil, ki jim avtomatično, iz leta v leto opraviš prav v tem obdobju: na vrsti je beljenje ali generaino čiščenje stanovanja, ciscenje in spravljanje zimskih oblek, urejanje teras in vrtičev, sedaj pred prazniki pa še pripravljane dobrot, nakupovanje čarj in čarvanje pirnov.

Pa se vprašamo po vsem tem nastevanju: ali ni vse to deio naenkrat preveč? Preveč za žensko, ki je zaposlena, pa tudi za tisto, ki je le gospodinja. Ko smo vse to delo opravile je tudi naših moči konec, so naši žvci pri kraju, skratka to pomladno pospravljanje postane prava teža za vso družino. Z vsem tem vas seveda nimam namena odvracati od vseh teh potrebnih opravil, vendar bi vam le dobrodušno svetovala, da si jih odделите v času glede na vaše moči ter upoštevajoč vaše in družinsko razpoloženje. Pomislite včasih, da je pomlad najlepši letni čas, da je narava cudovita in da bi vam kratak sprehod po dišečem zraku zelo, zelo koristil po dolgi zimi. Tudi človek je potreben prezračevanja in olešanja, zato kljub dolžnostim, ki jih čutimo do doma in družine, ne smemo pozabiti nase.

—0—

Se kratak nasvet, če boste pripravljale pirhe: morda bi rade poleg rdečih, zelenih, rumenih in plavih pirhov imele v košku tudi lepe čokoladne rjave pirhe? Kupite torej zavoj rjavega krep-papirja, namočite ga v vodo, in ko bo voda temna od barve papirja, položite vanjo že kuhana in ohlajena jajca. Pustite jih v vodi toliko časa, da dobe zaželeno barvo.

Če hočete vaše pirhe olešati, lahko kupite v papirnjah ljubke sličice z velikonočnimi motivi, ki jih z lahkoto nalepite na že obarvana jajca. Da se bodo pirhi lepo svetili pa je najboljši pripomoček košček slanice.

In s tem končam, drage bralke, ter vam in vašim družinam iz srca voščim vesele velikonočne praznike!

Martina

DOBRE POTICE ZA VELIKO NOČ

Med našimi bravkami je tudi mnogo mladih, ki še niso popolnoma vešče v pripravljanju različnih jedi in sladice ter so nas prosile, da bi jim prikočili na pomoč. Rade volje smo jim zato namenili današnji članek, da bi čimbolj razveselile svoje družince z okusnimi poticami za veliko noč.

POTICE. Testo: ½ kg moke, ¼ litra mleka, 2 dkg kvasa, žlička soli, limonina in pomarančna lupinica, žlica ruma, 6 dkg sladkorja, 3 rumenjaki, 10 dkg surovega ali 7 dkg kuhanega masla ali ½ dl olja.

Presejamo moko postavimo na toplo, da se pogreje. Posebej pristavimo kvas (razdrobimo ga v lončku, mu pridenemo 2 do 3 žlice moke, žlico sladkorja in toliko mlačnega mleka, da dobimo gosto zmes, ki jo denemo na ne pretopen prostor, da vzhaja). Medtem stepemo v lončku ostalo mleko, rumenjake, sladkor, sol, nastrgano pomarančno ali limonino lupino in vse malo pogrejeemo. Temu pridenemo raztopljeno maslo in rum ter vse skupaj zlijemo v moko, ki ji pridenemo že vzhajan kvas. Vse to zmešamo v testo, ki ga nato

stepemo tako dolgo, da se loči od kuhavnice in sklede. Testo nato spravimo skupaj, pokrijemo s pogretim prtičem in postavimo na toplo, da vzhaja. Če mislimo napraviti več potic, razdelimo že shajano testo na hlebčke, ki jih dobro pogrnemo in denemo na toplo, da znova vzhajajo. Dobro vzhajano testo nato razvaljamo po deski v pravokotno obliko. Namažemo ga s poljubnim nadevom, tesno zvijemo, denemo v pomaščen model za potico, v katerem naj še enkrat vzhaja. Ko naraste za dvakratno množino, denemo potico v peč in jo pečemo približno dobro uro.

Rozinov nadev: 10 dkg surovega masla, 10 dkg sladkorja, 2 do 3 rumenjake, limonina lupinica, sneg iz dveh beljakov, po potrebi še malo smetane, 40 dkg rozin, pest dobrih drobtin.

Maslo, sladkor in rumenjake umesamo, pridenemo nastrgane limonine lupinice, malo smetane in nazadnje trd sneg iz beljakov. S tem namažemo razvaljeno testo. Oprane in nato na toplem osušene rozine potresemo vrh nadeva. Če je potičevje premokro, mu dodamo še nekoliko drobtin.

Orehov nadev: ¼ kg sladkorja, 2 dl vode, 40 dkg orehovitih jedrc, 8 dkg surovega masla, 1 dl olja, 2 do 3 rumenjake, po potrebi nekaj žlic smetane, 2 do 3 žlice ruma. Sladkor polijemo z vodo, da ga pokrije in vse skupaj prevremo: temu pridenemo zmlete orehe, ter nato primešamo sladkorju in orehom še vse drugo. Lahko pa ravnamo tudi tako, da primešamo sladkorju samo del orehovitih jedrc, druge pa potresemo vrh testa.

Mandeljnov nadev: 15 dkg surovega masla, 3 do 4 rumenjake, 10 dkg sladkorja, ½ kg mandeljnov, 3 beljake, 8 dkg drobtin.

Mandeljne najprej olupimo in nato zmeljemo. Prepažimo jih nato z dvema žlicama sladkorja v kozici brez maščobe. Surovo maslo zmešamo z rumenjaki in sladkorjem, da naraste, nato pa dodamo prepražene mandeljne in sneg. Razvaljano testo namažemo z nadevom, po vrhu pa ga potresemo z drobtinami. Za boljši nadev vzamemo namesto drobtin zmlete mandeljne.

Čokoladni nadev: 15 dkg surovega masla, 20 dkg moke, ¼ do ½ litra mleka, 20 dkg sladkorja, 20 do 25 dkg čokolade ali 10 dkg kakava (v tem primeru denemo še 10 dkg sladkorja) in vanilija.

Primeru denemo še 10 dkg sladkorja) in vanilija. Maslo raztopimo, mu pridenemo moko, ki jo pražimo in, še preden zarumeni, zalijemo z mlekom in prevremo. Mlečno prežganje naj bo tako gosto kot navadna krema. Nato mu primešamo še zmehčano čokolado ali kakao, sladkor in vaniljo ter vse skupaj ohladimo. Če je nadev pregost, ga lahko razredčimo z rumenjako ali pa z mlekom. Čokolado zmehčamo na papirju nad paro ali pa jo lahko tudi zmeljemo ali nastrgamo. Za preprostejšo potico vzamemo dvakratno količino testa in enkratno količino nadeva. Pri testu lahko znižamo količino jajc, sladkorja in maščobe, zvišati pa moramo količino mleka.

Končno še najlepše voščilo za čim boljši uspeh!

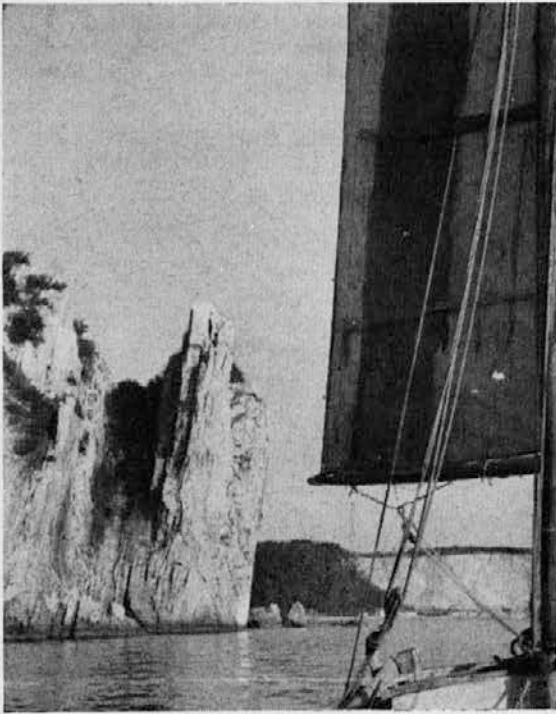

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Breg in Kras izgubila, Sokol zmagal

Kljub pesenljivo dobri igri so morale Brežanke le kloniti pred zelo močno ekipo AGI iz Gorice z 0:3 (12, 5, 4). Vendar so odbojkarice Brega pred svojim občinstvom dokazale, da so se končno otresle krize, v katero so pred časom zabredle. Tokrat so igrale umirjeno in borbena. Z igro, ki so jo prikazale, so lahko zadovoljne, čeprav so srečanje izgubile.

V drugi skupini ženske B lige pa so dekleta Sokola po zagrizeni in pozitivni igri premagala v Sacileju tamkajšnjo ekipo Casagrande s 3:2 (— 5, 10, — 6, 8, 10).

Casagrande razpolaga z dobrimi igralkami, ki pa niso dovolj vigrane. Sokolu je v četrtem setu že slabo kazalo, ko so se Zavadlavova dekleta zbrala in zaslužno premagala bolj kvotirane nasprotnice.

V moški D ligi je zgoniški Kras izgubil proti videmskemu CSI Friuli z 1:3 (—7, +8, —12, —10). Videmčanji so se v primeri z lanskim letom zelo izboljšali. Zelo prisebni so v obrambi, kjer z uspehom uporabljajo blok, a so nevarni tudi v napadu. Kras je igral slabo predvsem v obrambi, usodno pa je bilo, da je prav v odločilnih trenutkih popustil.

Finale italijanskega pokala in turnir petdesetletnice

Dne 13., 14. in 15. t. m. bo v Trstu zanimiva namiznoteniška prireditelja. Na sporedu bodo finalne tekme italijanskega pokala, za katere se žal borovci nismo kvalificirali. Verjetno se še spominjate, kakšno smolo smo imeli proti sicer močni ekipi Lega Navale Taranto. Končni rezultat je bil 5:4 v njihovo korist, prav lahko pa bi bil v našo. Favorit za končno zmago je Nichelino iz Turina, račune pa bi tej homogeni ekipi lahko prekrizala Alpe iz Bergama ali tržaška »Soffitta«.

Istočasno bo tržaški klub »Soffitta« organiziral tudi državni turnir posameznikov in dvojic vseh kategorij. Nastopili bodo tudi naslednji slovenski pingpongši: Srečko Cebron, Aleš Zetko, Ravel Ugrin, Stelio Giovannini, Mili Bogdan, Rudi Košuta in Nadja Grion za rojanski DOM, za Bot pa Norčji Zavadlav, Nadja Svab, Lučka Fale-

tič, Miranda Battista, Edi in Emil Bole, Sergij in Adrijan Tavčar, Karel Tomšič, Nevo Hrvat, Ervin Mezgec in podpisani. Če nam bo žreb naklonjen in če se bomo vsi borovci res potrudili, ni izključeno, da nam uspe osvojiti Pokal petdesetletnice, ki si ga bo dokončno prisvojilo društvo z največjim številom točk. Odločilen bo tu doprinos naših deklet, ki se do sedaj državnih turnirjev niso udeleževale, zelo važno pa je, da

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

bi nas prišlo naše občinstvo v čim večjem številu bodrit. Turnir se začne v soboto ob 8.30 zjutraj, večina finalov pa bo na velikonočni ponedeljek zjutraj v prostorih društva Società Ginnastica Triestina. Upajmo v uspeh.

Edi Košuta

Športno udejstvovanje goriške „Olympije“

Nagrade CONI za leto 1967

Prejšnji teden je bila v hotelu Transalpina v Gorici svečanost razdelitve nagrad CONI za leto 1967. Ob navzočnosti najvišjih predstavnikov oblasti ter športnih organizacij (prisotni so bili: prefekt Pietrostefani, nadškof Cocolin, deželni podpredsednik Devetag, deželni odbornik Tripiani, pokrajinski predsednik Chientaroli, kvestor Chini, pokrajinski delegat CONI Bregant, občinski odbornik za šport Agati, državni predsednik Penathlona Mairano, pokrajinski predsednik Penathlona Gaier in drugi) je slovensko športno združenje »Olympija« dobilo odlično priznanje. Podeljena ji je bila srebrna svetinja za njeno udejstvovanje na lahkoatletskem in odbojarskem področju z naslednjo utemeljitvijo: »Priznanje za znatno dejavnost v letu 1967 ter za zadovoljive uspehe in rezultate, zlasti pa še za posebno skrb, posvečeno dvigu športa med mladino in tehnični pripravi mladih in najmlajših v raznih športnih panogah.«

Nagrada je torej lepo priznanje društvu in njenemu požrtvovalnemu trenerju prof. Kranerju.

Olympija je bila ustanovljena leta 1960, pa je do sedaj prejela že tri nagrade CONI: leta 1965 bronasto plaketo, leta 1966 denarni prispevek, leta 1967 srebrno medaljo. Treba je poudariti, da se je letos za nagrado CONI (3 plakete, 3 medalje, 8 priznanj v denarju) potegovalo čez 120 društev iz goriške pokrajine.

ODBOJKA. Končalo se je deželno odbojarsko

prvenstvo kategorije Mladinci. Ker je bilo »Olympija« edino moštvo goriške pokrajine, je prišla kar direktno v finale. Tako je brez tekmovalne izkušnje izgubila proti zmagovalcema s Tržaškega in prvaku iz videmske pokrajine. Precejšen vzrok za slabe uspehe pa je še dejstvo, da nekateri člani odbojkarji zaradi razlogov, ki nimajo nič opraviti s športom, ne smejo nastopati za barve »Olympije«.

Pač pa je Olympija postala pokrajinski prvak za leto 1968 tako s kategorijo »Mladinci« kot s kategorijo »Naraščajniki«. Premagala je Samočese iz Gorice in Fides iz Gradeža. Dne 21. t.m. se bo v Gorici borila za naslov deželnega odbojarskega prvaka proti zmagovalcem iz Trsta in Vidma.

Preteklo soboto se je začelo deželno odbojarsko tekmovanje tako imenovane »Serie D«. Prvo tekmo proti gasilcem iz Gorice je »Olympija« izgubila s 3:1. Poraz je delna posledica že omenjenega dejstva: nekateri člani odbojkarji ne morejo oziroma ne smejo nastopati za barve »Olympije«, češ da je društvo ideološko in politično opredeljeno.

LAHKA ATLETIKA. Tekmovanje se še ni začelo. Bile so le tekme v teku čez drn in strn, ki se jih je letos udeležila prvič tudi »Olympija«. Rezultati so bili kar zadovoljivi. Atlet Fantini je tudi postal pokrajinski prvak CSI in se je udeležil vsedravnih tekem v Como ter se je uvrstil na 32. mesto med 68 tekmovalci.

F. J. * 11 SMRT V POMLADI

Drugi dan sta se zamudila še v Mariboru in bil je že mrak, ko je izstopil na domači postaji sredi polja; Janez se je peljal še nekaj postaj naprej. Obenem z njim je izstopilo nekaj žensk z jerbasi, ki so se vračale z mariborskega trga, kamor so bile nesle prodajat jajca in piščance, in nekaj železniških delavcev ter Haložanov, ki so bili zaman iskali v Mariboru dela na raznih stavbiščih. Zdaj jih je čakalo še več ur pešhoje do doma. Šele po polnoči bodo doma. Čevljev se jim je držala posušena ilovica njihovih bregov, ki je niso mogli nikoli čisto ostrgati. Vsi ti ljudje so ga poznali in ga prijazno, obenem pa spoštljivo pozdravili. Moški so vzdignili klobuke, česar niso storili, kadar so se pozdravljali med seboj, ženske pa so ga pozdravljale s »hvaljen Jezus«, kakor so pozdravljale samo duhovnike. Med njimi je bila Pavrova Kuna, s katero je hodil nekdanji skupaj v šolo, jo podil po zelenem žitu in vlačil za dolge plave kite; to so počenzali tudi drugi fantje z dekleti, katerim so na ta način izkazovali prva skrita nagnjenja; toda dekleta niso imela razumevanja za to, tožarile so jih v šoli in učiteljica je vsak dan polomila nekaj vrbovih šib. Le Kuna ga ni nikoli zatožila, čeravno je ravno njo najbolj preganjal na poti iz šole po valujočem žitu, v katerega

se mu je skrivala in v katerem sta kar utonila, saj nista imela več kakor osem ali deset let. Takrat je bila drobno dekletce z bledim obrazkom in čudno milimi, zelenkasto modrimi očmi, ki se ni nikoli pretepalo s fanti kakor druga dekleta, ampak je bežalo pred njim kakor preplašena srnica; kadar jo je dohitel in potegnul za kite, je samo zajokala, kar ga je razorožilo in razjezilo obenem. Ko je zagledal solze v njenih velikih, očitaajočih očeh, se je vedno zmedel. Sam ni vedel, zakaj jo je podil po njivah in vlačil za kite, namesto da bi ji bil rekel prijazno besedo in jo povabil, da bi se skupaj igrala, saj si je na tistem tega tako želel. Toda sramoval se je, da bi videli drugi fantje, da se igra z dekleti. To je veljalo med njimi za najbolj sramotno in nemoško početje. Zdaj pa je bila veliko in lepo dekle. Doma niso bili bogati in bilo je precej otrok, zato je morala večkrat kaj nesti na trg v Maribor, da je bilo za najnujnejše.

»Dober večer, Kuna,« jo je pozdravil, ko je videl, da ga opazuje, medtem ko so čakali, da vlak odpelje. Zadelala si je bila jerbasa na glavo in ga držala z močnimi, golimi rokami.

»Dober večer«, je odvrnila. V mraku ni videl, da je zardela. Starejše ženske so ga nekam začudeno gledale. Bil je oblečen kot hribolazec in zato brez bogoslovskega kolarja okrog vratu. Vedel je, da ga na tistem karajo zaradi tega, in sam pri sebi se je nasmehnil njihovi strogosti.

Ko je vlak odpeljal in so se dvignile zapornice, so vsi razen Haložanov, ki so odhajali v drugo smer, stopili čez progo in na

Spomini iz prve svetovne vojne

... 90 ... V RUSKEM UJETNIŠTVU ... Inž. J. R. ...

Ravnatelj nam je sicer nakazal sedeže, in sam se vsedel, a mi trije smo ostali stoje in direktor z madame sta želela vedeti vse mogoče. Ko sta slišala, da sem iz Gorice (seveda njima neznanega mesta), ki je blizu meje z Italijo, je direktor povedal, da sta šla z ženo na ženitovanjskem potovanju iz Odese v Neapelj z ladjo, potem pa z vlakom v Rim, Milan, Montecarlo, Pariz, od tam pa preko Švice na Dunaj, kjer sta zapravila skoraj vse, kar sta imela s seboj in da sta si tam morala izposoditi pri carskem poslaništvu denar za pot domov. »Ah Dunaj, Dunaj, pa Kahlenberg in Schönbrunn, Belvedere, Wienerwald in ona ulica od Hofoper do cerkve sv. Stefana, in vse ostalo. Lepo, lepo, lepo. Sem že bil na Dunaju?« — sta vprašala.

Odgovoril sem, da sem bil tam na univerzi. Ravnatelj vpraša: »Kliment Ivanič, koliko svojih vasi si zaigral v Montecarlo?«

Hitro se je vmešala madame Lavra! »Nobene svoje ni, ker ni nobene imel, za moje pa nisem pustila igrati.«

V besedo je vskočil Kliment Ivanič: »Ker me je raje imela zgodaj doma, me je vlekla proč.«

Maksim Gaspari: »Na poti od velikonočnega žegnaja«

Pogledala ga je po strani in rekla bolj tiho: »Ne kvasi, saj še nisi pil!«

Ravnatelj je meni določil mesto na svoji levi, a Kliment Ivanič in Lavra Lazareva sta hotela, da sedim med njima na zgornjem koncu mize, ravno nasproti ravnatelja, torej na odličnem mestu. Komaj sem uveljavil svojo voljo, da je dotično mesto zasedel Kliment Ivanič, na desno madame Lavra in na levo jaz. Miza pa je izgledala obupno. Nobenih krožnikov za večerjo, samo samovar s kozarci, brusničnim varenjem in piškoti. Tako je krulilo v meni, da sem se bal, da bodo tudi drugi slišali. Nina Dimitrijeva, ravnateljeva žena, je silila, naj vzamemo čaj. Nalili smo si in spil sem, a želodec je tako reagiral, kot da ga imam za norca.

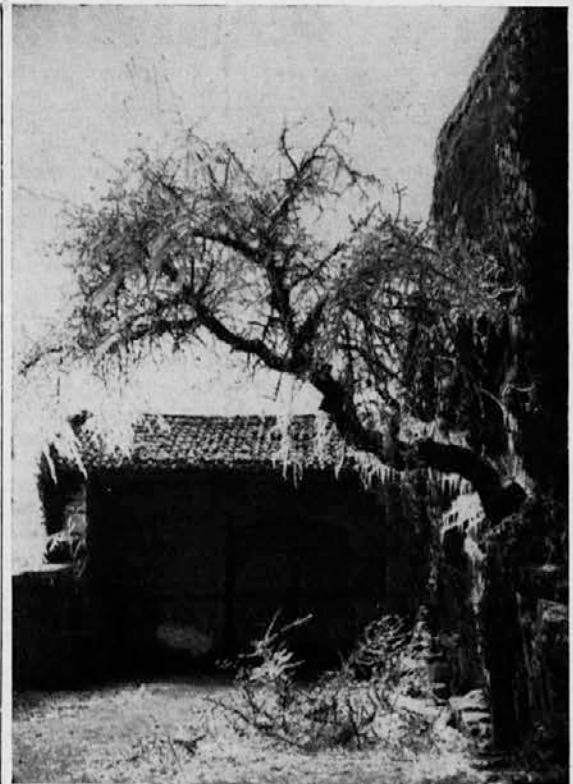
Kliment Ivanič je hotel vedeti, kdaj in kje sem bil ujet, kako so se obnašali Kozaki in drugo. Ali so nas izropali? Slišal je, da se to redno godi na obeh straneh. Povedal sem, kar sem doživel.

Madame Lavra — krasna blondinka — me je vprašala po čem mi je bilo najhujše, kar so mi odnesli. Povedal sem, da najbolj pogrešam uro. Hotela je vedeti, kakšna je bila, in rekel sem, da je bila Longines, srebrna, zelo točna. Ona si je nekaj zapisala.

Medtem ko smo klepetali na gornjem koncu mize, sta na sredini učitelj in pop z ženama igrala karte in se za ostale sploh nista zanimala. Ravnatelj je segel po kitari, nekaj pobrenkal in začel ono, ki jo je pel v Bulbokih: »Sonce vshodit i zahodit...« Danes je lepše pel, bolj čist glas je imel. Oni zadnji »Eeeh!« je šel do kosti.

Kliment Ivanič je rekel: »Kolja, lepo si pel, a zakaj bi bil danes otožen. Zaigraj veselo za ples, da svojo Lavrico parkrat zavrtim.« A Kolja se je izgovoril, da ne zna igrati za ples, za to da je najbolj priden gospod učitelj.

»Pa naj on zaigra!«

In učitelj je prekinil igro s popom in ženskama ter zaigral nekaj veselega, česar seveda nisem poznal. Ni bilo mnogo prostora, a za njiju dva dovolj. Kmalu pa je madame Lavra rekla, da je zadosti, in tudi on ni več silil. Madame Lavra je dodala, da ni umestno plesati v današnjih časih, ko je v Rusiji toliko bridkega. Kmalu nato si je želela kitaro, nekoliko je pobrenkala in s krasnim glasom zapela že znano mi »Kozaki pod Karpati« z refrenom »Oj polje, polje pod Karpati, tam ležijo bele kozaške kosti.« Ravnatelj Nikolaj je vprašal direktorja Klimenta, naj pove, kakšni so ti Karpati, saj se je tam vozil. Odgovorila je madame Lavra, da je njen mož Kliment spal vse skozi od Dunaja do Podvočijske, torej preko vseh Karpatov in še lep kos Galicije do ruske meje in da zato ne more drugega vedeti, kot kar je slišal ali bral o Karpatih.

(Dalje)

ozko cesto, ki je vodila preko polja proti vasi, katere prve luči so mežikale v daljavi. Toda Tine je naglo stopil in kmalu pustil gručo za seboj. Ni mu bilo do razgovora. Težko mu je bilo ob misli, da je ob koncu teh štirinajst dni prostosti v planinah, ko je lahko odvrigel od sebe vso narejenost in togost kakor težko breme. Zdaj pa bo treba spet zadeti to breme na pleča.

Srečaval je otroke, ki so tekli naproti materam in se veselili, da so jim kaj prinesle iz Maribora. Vkljub temi so ga takoj spoznali in ga spoštljivo pozdravljali: »Hvaljen Jezus!«, kakor so jih naučile matere. Moral je skozi vso vas. V hišah so gorele luči in ponekod so sedeli pri večerji; videl je skozi odprta, nezagrnjena okna ljudi okrog miz. Pri mnogih hišah pa so si še dajali opravka zunaj. Bil je čas najhujšega dela, čas mlatve. Tu in tam je sredi dvorišča, ki ga je razsvetljevala močna električna žarnica, še vedno brnela mlatilnica in v njenem hrumu je bilo slišati napol zaglušene klice ljudi, ki so v oblaku prahu metali v žrelo mlatilnice poslednje snope pred večerjo. Po večerji bodo mlatili naprej. To je bilo pri bogatih kmetih. Drugod je bilo slišati iz skednjev udarce cepcev. Reveži pa so svoje žito že omlatili; otepli so svoje snope ob leseno klop ali ob star sod, ki so ga postavili v skedenj. Tudi njega je še čakala mlattev. Srečaval je gručo kočarjev, ki so se vračali z dela pri bogatih kmetih; ženske so nosile v rute zavite kose kruha, ki jim ga je odrezala dobrosrčna gospodinja za otroke, ki so jih čakali doma, ves dan sami, če niso imeli babice, ki bi pazila nanje. Tu pa tam je sre-

čal skupino fantov in deklet, ki so se šli vsi zaprašeni od mlatve pred spanjem okopat v potok za vasjo. Dražili so se in smejali in iz smeha je drhtela pritajena čutnost. Ko so ga opazili, so naglo utihnili. Vaška trgovina je bila vkljub pozni uri še odprta, pred njo je bilo prislonjeno polno koles. Skozi na stežaj odprta vrata je padal na cesto pramen luči v obliki dolgega četverkotnika in v njem je bilo opaziti senčne obrise ljudi, ki so prihajali ali odhajali. Tine bi jih bil mogel spoznati po sami senci. Mimogrede se je ozrl v trgovino, če ni morda tudi mati notri. Saj je imela tudi ona navado kakor vse kmečke ženske, da se je najrajši zvečer odpravila v trgovino, in tej navadi se je tudi trgovec že pred desetletji prilagodil. Prodajalna je bila polna žensk in otrok, toda matere ni bilo. Morda se ga nadeja in ga čaka doma. Predstavljal si jo je, kako seda ob priviti petrolejki na štedilniku, z rokami sklenjenimi v naročju, prisluškuje korakom zunaj na cesti in ga čaka. Nešteto krat ga je že tako pričakala, v letih, ko je hodil v gimnazijo, pa tudi zdaj, ko se vrača domov kot bogoslovec. Nekdaj jo je mnogokrat našel jokojočo, in to se je dogajalo tudi še zdaj, vendar mnogo bolj poredko; zdaj jo je poživiljalo veliko upanje, upanje na njegovo novo mašo. Od tega upanja je živela. O tem gotovo sanjari tudi nocoj, mu je prišlo na misel, in postalo mu je spet nekam težko pri srcu. Rad se je vračal domov, vleklo ga je domov k materi, toda vedno, že od rane mladosti, je občutil nekako tesnobo, kadar se je bližal domači koči. Tudi nocoj.

(Dalje)

Vzroki tolminskega punta

Ni prvič in ne bo zadnjič, če trdimo, da pišejo tuji zgodovinarji o slovenski preteklosti deloma po svojem gledanju, včasih pa kar z navedbami napačnih dejstev in letnic.

Tako je na primer objavil dnevnik *Messaggero Veneto* od 4. marca t. l. daljši članek o vzrokih tolminskega punta. Opis je še kar dober. Moti pa že naslov, ki pravi, da je povzročil ljudski punt v Tolminu proti Avstriji davek na kože (tassa sul cuoio). To trditev pisec ponavlja z dostavkom v davku na sol in da »je alpsko ljudstvo s Tolminskega prodajalo kože v velikem številu ter je potrebovalo sol za strojenje kože ter za prehrano«.

Iz dosedanjih zgodovinskih virov pa vemo, da med vzroki tolminskega punta ni bil davek na kake kože, marveč užitina na meso in živino. Od 1689 dalje je bilo naloženih Goriški deželi 5000 goldinarjev užitinskega davka na meso in 7000 goldinarjev na vino. Za vse dežele je pa bil odmerjen »mesni krajcar«, en krajcar od funta mesa.

Izterjavo je pa imel z zakupu goriški stavbni pisar Banden, in je davek še svojevoljno povečal. Tolminski glavar Caronini je z nasiljem še svoje doprinesel, da je udarilo plat zvona za veliki punt.

Torej meso in ne kože, pa tudi leta 1713 in ne leta 1716 se je vse to godilo. Dne 23. marca 1713 je planilo več sto Tolmincev na noče, da so šli s cepci in kosami nad gradove in Gorico po svojo pravico.

Ker je tudi v tem mesecu nekaka obletnica tol-

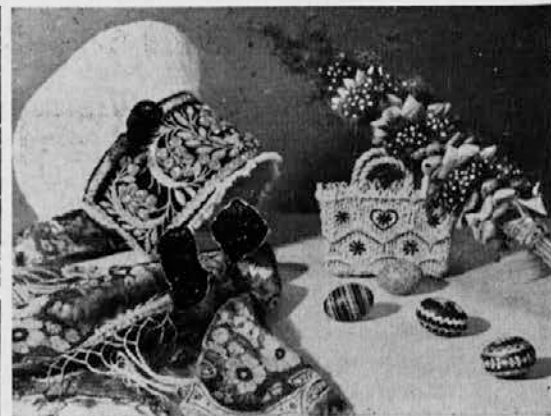
minskega punta, smo se spomnili na to ljudsko gibanje, pa tudi na netočno pisanje in poznanje naše zgodovine, ki pa je v mnogih drugih primerih še slabše.

—0—

MAKEDONSKE IKONE V NEVARNOSTI

Iz kulturnih in cerkvenih krogov v Makedoniji so se zaslišali zadnji čas zaskrbljeni glasovi zaradi kraje dragocenih starih makedonskih ikon. Iz bolj ali manj zapuščenih samostanov in cerkva v pokrajinah okrog Titovega Velesa, Kruševa in Kumanova je izginilo v zadnjih letih okrog 70 starih ikon. Takih ikon od 11. do 19. stoletja je po mnenju umetnostnih zgodovinarjev v Makedoniji nad 25.000, a znanih je samo 12.000. Zato sta kraja in tajna prodaja tem lažji.

Toliko število starih ikon se je ohranilo v Makedoniji zaradi posebnih zgodovinskih razmer. Ponekod jih najdejo po več desetih na podstrešju kake zapuščene srednjeveške cerkve. Posamezniki so si nabrali že velike zbirke, kupujejo ikone na »črni borzi« in seveda za zelo nizke cene, ker neuki ljudje ne poznajo njihove vrednosti. V makedonski republiški zbornici so predlagali, da bi s pomočjo umetnostno-zgodovinskih in cerkvenih ustanov sestavili inventar vseh starih ikon, da bi imeli tako pregled na tem kulturno-zgodovinskem narodnim bogastvom in bi ga lahko tudi bolj varovali.

»IZVESTJE SREDNJIH ŠOL«

Ravnateljstvo slovenskih srednjih šol na Tržaškem je izdalo »Izvestje srednjih šol« za šolsko leto 1966-67. Čedna brošura, ki šteje 80 strani, je izšla pred kratkim iz tiska pri tiskarni Graphis. Na uvodnem mestu prinaša prvi del obširne razprave prof. Martina Jevnikarja (ki je Izvestje tudi uredil): »Krištof Schmid in začetki slovenskega pripovedništva«. V njej prikaže vplive tega nemškega ljudskega pisatelja na prve poskuse slovenskega pripovedništva. Ti vplivi so bili predvsem vzpodbudnega značaja. Iz razprave pa je tudi razvidno, da ni čisto točno, da je bil ravno Jurčičev »Deseti brat« prvi večji slovenski pripovedni tekst, ampak da ima slovensko pripovedništvo že nekoliko daljšo tradicijo.

Drugi del »Izvestja« prinaša šolske ocene, poročila o šolskih proslavah, poimenovanju šol po slovenskih pisateljih in drugo.

Najstarejše glasbilo

Danes je med glasbenimi instrumenti gotovo na prvem mestu kitara. Vsak godbeni krožek dolgolascev brenka na navadno, električno ali drugačno kitaro. Sodili bi, da je to glasbilo prišlo v veljavo šele z beatniki.

Pa ni tako. Že v starih egiptovskih grobovih opazimo slike dolgolasih »beatnikov« z lutnjami, podobnimi kitaram. To glasbilo na strune so prevzeli od Egipčanov Arabci in so je prenesli v Španijo in v južno Italijo na svojih vojnih pohodih. V 14. stoletju pa se je kitara razširila že po vsem svetu. Srednjeveških trubadurjev in potujočih sholarjev si sploh ne moremo misliti brez lutnje ali kitare.

Lutnja se je razlikovala od kitare po izobljenu resonančnem delu, v obliki pre-

rezane buče, nad katerim so napete strune, ki jih je bilo več, tudi do 10. Običajno pa jih je imela taka lutnja v obliki mandoline po 5. Imenovali so jo Quinterna ali Chiterna, odkoder je prišlo ime kitara. Resonančno dno ni imela več upognjeno, marveč ravno.

Kitara je postala v začetku 19. stoletja najbolj priljubljen instrument v meščanskih družinah in tudi na knežjih dvorih.

V pozabo je pa prišla po čudnem prizadevanju Jakoba Kirckmanna, izumitelja špineta, iz katerega se je razvil klavir. Kitara je bila po njegovem instrument za barabe, klavir pa za odlične duhove. Zato je kupil večje število kitar, ki jih je razdelil med berače, cigane in potepuhe. Obenem jih je naučil vrsto nesramnih popevk s spremljavo kitare. Pohujšljiva pesem in kitara sta postali en pojem in to glasbilo je prišlo ob vso ceno pri poštenem svetu.

Sele z novimi mladinskimi gibanji in moderno muziko je prišla kitara spet v veljavo.

Katoliška knjigarna

Gorica - Travnik
Piazza Vittoria

PAPIRNICA

KNJIGARNA

DEVOCIONALIJE

Na drobno in debelo - Bogata izbira

Zaloga goriva na drobno in na debelo

Vetih Ivan

UVOZ - IZVOZ

GORICA - Ul. Lantieri, 5 - Tel. 25-27

PODJETJE **ČUK** GORICA

Trg Cavour 9

Tel. 36-36

Corso Verdi, 54

Tel. 21-60

Tovarna pohištva in lesna trgovina
PRINČIČ IVAN

Cormons - Krmin - Telefon 61-21
vošči vsem svojim cenjenim odjemalcem
vesele praznike

Znana trgovina čevljev

KOSIČ BENEDIKT

vošči vsem odjemalcem
vesele velikonočne
praznike

GORICA - RAŠTELJ

VINOAGRARIA

VSE ZA NJIVO TRTO TRAVNIK
ZA HRAM HLEV IN POLJE

Gorica - Piazza Vittoria - Travnik 4
Telefon 55-95

KMEČKA BANKA

GORICA - Ul. Morelli 14 — Tel. 22-06

Vam nudi ugodne pogoje za trgovske posle in bačne storitve (vezane in proste hranilne vloge, tekoče račune, posojila, vnovčenje in ekskomptiranje trgovskih menic, posle z inozemstvom, menjava tujih valut, plačevanje davkov, telefona, luči itd.)

Vesele velikonočne praznike želijo:

TRST - Ul. Carducci, 15, Tel. 29-656

Bogata izbira naočnikov, daljnogledov
toplomerav in fotografskega materiala

GOSTILNA N I N I

TRST - Ul. Valdirivo, 32 - Tel. 38-915
Vošči cenjenim gostom
vesele velikonočne praznike

URARNA IN ZLATARNA

TRST - Campo S. Giacomo, 3 - Tel. 95-881

Bogata izbira švicarskih ur
in lično izdelane slatnine

TRGOVINA NA DROBNO
IN NA DEBELO

Kerže

TRST - Trg S. Giovanni, 1 - Tel. 35-019

Emajlirani štedilniki in peči najmodernej-
ših oblik za vsa goriva. Popolne opreme
za kuhinje, jedilnice, restavracije iz emaj-
la, nerjavečega (Inox) jekla itd. Električ-
ni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji,
grelci za vodo, hladilniki, dekorativni
predmeti umetne obrti od keramike do
brušenega stekla. Lestenci ter vseh vrst
električne luči klasične in moderne oblike

PRODAJA TUDI NA OBROKE

GOSTILNA

EMILIA SOSIČ - VREMEC

OPČINE - Narodna ulica, 65

Vesele velikonočne praznike

Želite dobro hrano in pijačo?

GOSTILNA

«AL GAMBERO» (Pri Raku)

TRST - Ul. Udine, 27 - Tel. 24-938

Vam bo gotovo ustregla

MLEKARNA

MARTELANC VIDA

TRST - Ul. Miramare, 50 - Tel. 29-345

vošči vsem odjemavcem vesele praznike

TRGOVINA JESTVIN

JOSIP ŠKABAR

OPČINE - Narodna ulica, 42 Tel. 221-026

se vljudno priporoča svojim odjemavcem
tu in onkraj meje

URARNA IN ZLATARNA

Anton Malalan

OPČINE - Proseška, 18 - Telefon 221-465

ELEKTROINSTALACIJSKO PODJETJE

Milan Ambrožič

TRST - Ul. Miramare, 29 - Tel. 29-322

Popolna oprema za električne kuhinje, lestenci
in vse vrste električnih luči klasične in moder-
ne oblike - Vsakovrstna popravila in naročila

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA

CELESTIN DANEU - DANIELI

OPČINE - Narodna ulica, 77 - Telef. 221-034

ŽELEZNINA GRADBENI MATERIAL, itd.

Terčon Josip

NABREŽINA 124 - Tel. 20-122

POTOVALNI IN TURISTIČNI URAD

«A U R O R A»

TRST - Ul. Cicerone, 4 Telefon 29-243

TRGOVINA ELEKTRIČNIH PREDMETOV

Miro Frančeškin

NABREŽINA CENTER - Tel. 20-238

GOSTILNA

Ostrouška

TRST - Ul. S. Nicolò, 1 - Tel. 37-918

ZNANA SLOVENSKA TRGOVINA
Z MANUFAKTURO IN TKANINAMI

EUROTEX

(MARIO FERFOLJA)

TRST - Ul. Mazzini, 46 - Tel. 94-550

želi svojim cenjenim odjemavcem
tu in onstran meje vesele praznike!

AVGUST ŠČUKA

TRGOVINA JESTVIN

TRST - Ul. Commerciale, 94 - Tel. 35-030

Vesele praznike

MIRODILNICA

ČEKET

TRST - Ul. Solitario - Tel. 95-442

želi odjemavcem vesele praznike!

TISKARNA

GRAPHIS

TRST

ULICA SV. FRANČIŠKA 20

TEL. 29-477

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKĀ KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

BIMBO BIMBO BIMBO BIMBO

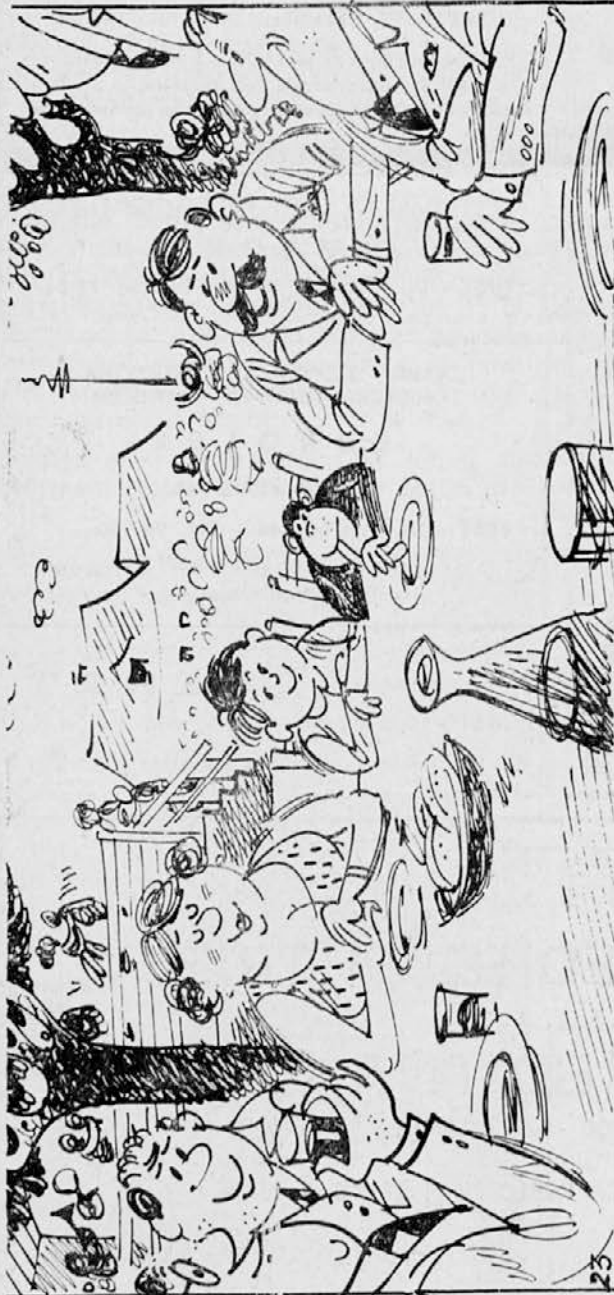
Piše MILE MIRNIK
Riše MARJAN BREGAR

12

darjali takt, ko je Bimbo plesal twist.

Potlej je iz gneče stopila najboljša plesalka twista v vsej dolini in izjavila, da bo skupaj z Bimbom tekmovala za prvo nagrado pri plesnem venčku. Godbeniki so udarili še ostrejši twisti, Bimbo in najboljša plesalka twista v dolini sta dala vse od sebe — in nagrada je bila njuna. To je bilo navdušenje! Vsekakor upravičeno navdušenje, kajti takega twista prisotni nikoli niso videli niti v kinu, kaj šele v resnici!

o srečolovih, in lepo prosil, naj mu odpustijo, je pustil še predsednik gasilskega društva in Bimba so pomilostili. Posadili so ga hkrati z Janezom za častno mizo in veselica se je silno živahno nadaljevala, kajti ljudje so bili razgreti od srečolova in bimbolova, pa so se rajši zapodili k mizam s pijāčo in na plesišče.

Tudi Bimbo se je udeležil plesa, ko so zaigrali twist. Tako imenitno se je zviljal, da mu nihče ni bil kos. Vsi pari so popustili ples, stopili ob stran in z dlanni u-

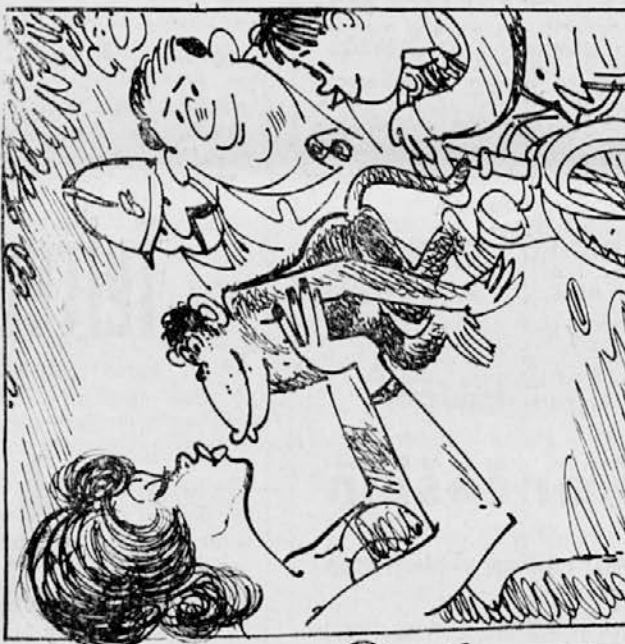
23. Bimbo dobi prvo nagrado na plesišču
Stvar bi se bila za Bimba žalostno končala in verjetno bi ga bili na mestu pokončali, če bi ne bil oni z okraja tisti dan izredno dobre volje, ki jo je nedvomno povzročil odlični gasilski cviček, in če ne bi zadeve s tor-

to vzel z njene smešne plati.
Ko se je še Janez prerinil skozi množico okrog častne mize in pojasnil, da je Bimbo zelo cenjena žival v ljubljanskem živalskem vrtu, da pa seveda nima pojma

bo je dobil banane. Janez pa pire krompir in solato, ki je ostala od kosila. Nato so ju povabili v sobo, ki jo je prav ta dan obogatila pomembna pridobitev: nov televizor. Vsa družina je sedela pred njim in brez diha, molče stirmela vanj.

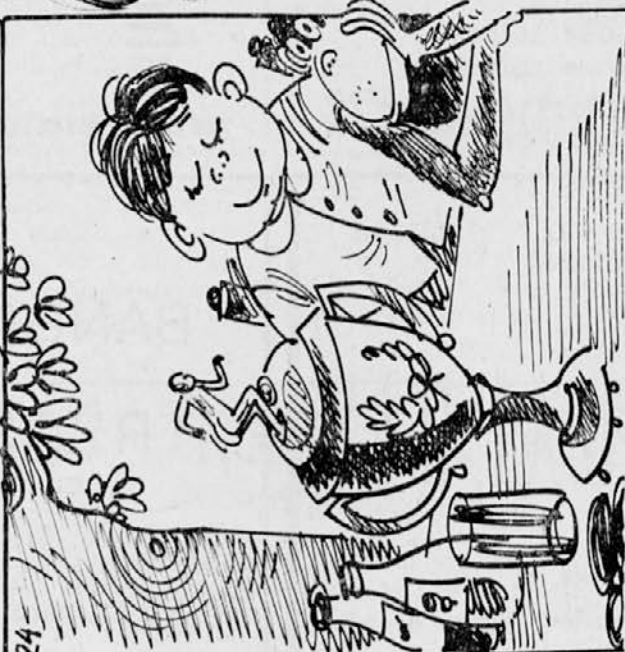
»Televizija je pa res imenitna reč,« je rekla teta Liza, noseč pladenj z malinovci za otroke. Ker je seveda ves čas gledala televizijo, se je spotaknila ob Bimba in sedla v razliiti malinovec.

morata naprej, do tete Lize, pri kateri hosta prenočila, kakor je predvideval stare mame zemljevid.

Zato sta se lepo poslovila od vseh pri častni mizi, Bimba pa je njegova plesalka, s katero sta zmagala pri plesnem venčku, vroče poljubila na nos.

Nato sta sedla na kolo in se odpeljala.
Brez težav in nezgod sta prispela do tete Lize. Janez je izročil pozdrave, kakor mu je naročila stara mama, in povedal, kako in kaj. Teta ju je lepo sprejela: Bim-

24. Teta Liza in televizija

Bimbo je sedel pred pokalom, ki si ga je pridobil s svojim odličnim twistom, in debelo gledal vanj — Janez pa je sedel pred dolgo vrsto praznih steklenic jagodovega soka Fructal in tudi že po malem debelo gledal. Tako bi oba še dolgo sedela na veselici in debelo gledala, če se ne bi Janez nenadoma spomnil, da